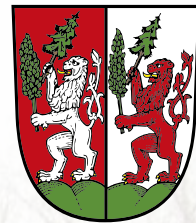

Bělohradské listy

Vydáno 24. 1. 2014 • Ročník XIV • Cena 16 Kč

1 / 2014

Objektivem Bělohradských listů

Foto: Alena Fléglová,
Ladislav Stuchlík

BĚLOHRADSKÉ LISTY

Časopis Bělohradu a okolí 1/2014

- 2 **OBJEKTIVEM
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJETON**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 4 **ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**
- 5 **STAROSTA ODPOVÍDÁ
ZM INFORMUJE**
- 6 **HODNOCENÍ ROKU 2013**
(PAVEL ŠUBR)
- 7 **ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ
V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ**
(JITKA BŘESKÁ)
- 8 **STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ
LÁZNĚ BĚLOHRAD**
(PAVEL ŠUBR)
- 9 **IRENKA**
(EDUARD ČELIŠ)
- 10-11 **BĚLOHRADŠTÍ HOLIČI**
(JAROSLAV KUGLER)
- 12-13 **K. V. RAIS A JEHO PŘÁTELÉ**
(ANTONIE VANIŠOVÁ)
- 14-15 **STARÉ RODY BĚLOHRADSKA
– ROD S PŘÍJMENÍM PECH**
(JOSEF ŠPŮR)
- 16-17 **REŽISÉR VÁCLAV VORLÍČEK
V LÁZNÍCH**
(EDUARD ČELIŠ)
- 18 **Z DOPISŮ ČTENÁŘŮ**
- 19 **UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI**
- 20 **KVÍTKA**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 21 **HALOVÝ TURNAJ
V POLSKÉ SWIDNICI**
(PETR KNĚŽOUREK)
- 22 **ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY
PROF. DR. ANTONÍNU FRIČOVI**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 23 **SOCHY A ARTEFAKTY
V KRAJINĚ BĚLOHRADSKA**
(LADISLAV STUHLÍK)

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STRANA 1
ALENA FLÉGLOVÁ
ZIMA V BRTVI

STRANA 24
LADISLAV STUHLÍK
KDYŽ V LEDNU NENÍ SNÍH

**DALŠÍ ČÍSLO BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ
VYJDE 21. 3. 2014**

Bělohradské listy

Vydává Město Lázně Bělohrad
Vychází jako dvouměsíčník

Redakční rada: Ladislav Stuchlík (šéfredaktor),
Eduard Čeliš, Alena Fléglová, Hana Friedrichová,
Václav Lejdar, Iva Plecháčová, Josef ŠpŮr,
Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vaníšová.

Povoleno MK ČR pod č. E 10901

Adresa: Město Lázně Bělohrad
Městské kulturní středisko,
Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad

Telefon: 739 629 482, *Fax:* 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Grafika, sazba a tisk:

Tiskárna ARPA, Kotkova 792, Dvůr Králové nad Labem

NEBUĎME ŠÍLENÍ

Požehnané, klidné Vánoce a šťastný Nový rok si každoročně přejí miliony lidí na celém světě. Ani letos tomu nebylo jinak. Přání je jedna věc, realita věc druhá.

Všechno začalo dávno před svátky, hned po letních výprodejích. Obchodníci začali slibovat, že na blížící se zimu je jejich výbava nejlepší, cena nejnižší a tudíž štěstí získané koupí zboží nejdokonalejší. Prostě vánoční svátky bez jejich sortimentu nemohou být.

Ale mohou. Myslím, že se klidně obejdeme bez toho chaosu a běsnění.

Představte si to - místo adventních nákupů se půjdete projít třeba přes Bažantnici na Byšičky. Nebo vyšlápneme po chodníčku na Horní Novou Ves. Zajdeme do parku, vezmeme děti proběhnout na dětské hřiště. Možností je nespočet. Musím vás však důrazně varovat, dejte pozor na psi ekrementy. Mám s tím osobní zkušenost. Šlo to těžko umýt z vnukova oblečení i z jeho odrážedla. Bohužel snih zatím nestihl zakrýt tohle lidské selhání.

Nebo si představte procházku lesem, který by tu byl, kdyby vánoční stromky mohly vyrůst ve statné smrky, borovice a jedle. Kdyby nepadly za oběť tradici zdobení vánočních stromků. Dárky by mohl Ježíšek dát klidně pod fikus. Dětem, myslím, to je jedno, navíc zdobení a odstránění stromku strašně píchá a jehličí v koberci hrozně drží.

Proč zrovna na Vánoce kapr? Já vím, nekářejte mě, je to postní jídlo. Ale rýžový nákyt také. Kapra si můžeme dát kdykoliv jindy, třeba v srpnu. Místo ve vaně ho ukážeme dětem třeba v zahradním bazénku. Nebo si ho dejte v listopadu, hned po výlovu, to bude obzvlášť čerstvoučký. Víte, zůstala ve mně taková malá výtka. Těsně před Vánoci hrála skupina mladých lidí krásně koledy, Narodil se Kristus Pán, Ježíšku panáčku, Tichou noc a podobně. Opodál se prodávali kapři, a kdo chtěl, tomu ho odborně zavraždili. Vedle zrození smrt, jak příznačné.

Dostal jsem letos tři vánoční pohlednice. V době elektronických přání věc spíše výjimečná. Každá pohlednice mě něčím zaujala. Ani ne tak textem, kterým pisatel vinčoval celé naší rodině, jako sdělením, které pohlednice nesly samy o sobě. Na první byl Ladův obrázek kouzelné zasněžené zimy. Mrknu z okna a kde nic tu nic. Asi globální oteplování. Nebo zima čeká až na konec března, aby nám ukázala, kdo je tady pánem?

Na druhé pohlednici byl zobrazen malý Ježíšek v náručí Panny Marie a text Šťastné Vánoce. Symbolické zrození člověka a sdělení, že v tento čas přišel na zem Mesiáš, vykupitel všeho lidstva. Otočím pohlednici a upoutá mě portrét jiného vykupitele. Tentokrát pro dolních deset milionů obyvatel naší zemičky. Má hodnotu 13 Kč a nebyl ukřižován. Zatím!

Třetí pohlednici jsem dobře znal. Obrázek zimního Bělohradu na ni namaloval akademický malíř Jiří Škopek, člověk, s nímž mám tu čest se osobně znát. Jeho pohlednice jsou pohlazením na duši stejně jako osobní setkání s ním. Je to člověk moudrý, vtipný, při setkání s ním se do mě nalije klid a pohoda. Takový má čas Vánoce být. Klidně v červnu.

Tuhle můj táta povídá „To to uteklo, zas je konec roku.“

Víte, můžeme si za to sami. Za ten chvat, shon, všechno rychle a zběsile. Jen co skončí vánoční výprodej, začne velikonoční nabídka, pak hned nastupuje letní sortiment a jen se začne krátit den, Vánoce jsou tady. Před léty přišla hned po Novém roce jedna kolegyně do práce a povídá „Tak jsem už koupila dárek na Vánoce.“ A tím jako by ty Vánoce přitáhla. Prostě věc vyřčená jako věc hotová.

Mnoho štěstí v novém roce!

Ladislav Stuchlík, kresba: Jiří Škopek

Zeptali jsme se za vás

Před 2 roky došlo k rekonstrukci silnice II. třídy Lázně Bělohrad – Vidoň. Silnice je ale po 2 letech provozu zhruba na 10 místech příčně prasklá a zalitá asfaltem a u odbočky k rybníku Hluboký vznikla značná propadlina. Jak Královéhradecký kraj toto řeší s dodavatelem stavby a bude silnice opravena kvalitně?

Na této trase byla v roce 2011 firmou COLAS CZ, a.s. provedena pouze obnova obrusné vrstvy včetně lokálních sanací míst, které vykazovaly plošné porušení zasahující do konstrukce vozovky. O poškozených místech, na která se dotazujete, samozřejmě víme a řešíme

je. V tomto úseku komunikace nevykazovala porušení, proto nebylo nutné v rámci stavby provádět žádné sanace. Pravděpodobně v tomto zmiňovaném úseku dochází k pohybu podloží nebo zde působí spodní prameny, kterých je v okolí více.

Firma COLAS CZ, a.s. v rámci kontrol na provedených stavbách, které jsou v záruční době, provedla opravu trhlin před zimní sezonou, aby nedocházelo k většímu poškození. Na jaře 2014 bude svolána schůzka za přítomnosti zhotovitele stavby a zástupce objednatele, kde bude vyhodnocen stav a následně bude rozhodnuto o dalším postupu.

Jak připravujete rekonstrukci silnice II. třídy z Lázní Bělohradu přes Choteč

a Lužany na Špici a kdy se dá předpokládat realizace této rekonstrukce?

Na silnici II/501 ze Špice až k odbočce na Svatojanský Újezd je dokončena projektová dokumentace, v současnosti je požádáno o stavební povolení a v případě, že bude vyhlášena výzva z Operačního programu doprava, bude tato stavba do této výzvy zařazena a termín realizace se předpokládá na období od 07/2014 až 08/2015.

V případě, že nebudou k dispozici finanční prostředky z Operačního programu doprava, bude akce zařazena do nejbližší výzvy vyhlášené v novém programovacím období 2014 – 2020.

*Ing. Jiří Brandejs, ředitel společnosti SÚS Královéhradeckého kraje a.s.,
foto: Ladislav Stuchlík*

Na několika místech došlo v Bělohradě, vlivem času a vlivem velké vody, k narušení zpevněných břehů Javorky. Kdy dojde k opravám a jak se bude postupovat?

Oprava povodňových škod v korytě vodního toku Javorka je naplánována v úseku od konce zástavby v Horní Nové Vsi po stupeň u ČOV. Při povodňové události v červnu 2013 došlo k lokálnímu poškození dlažeb a základové patky. V úseku Horní Nové Vsi je poškozené i dno koryta.

V rámci jednotlivých úseků bude provedena oprava stávajícího opevnění dlažbou do betonu včetně základové patky. Celkovou opravou projde i stávající spádový stupeň, který historicky sloužil ke vzdouvání vody do náhonu. Z levé části úseku pod mostem (u TIBY) je naplánováno strojní odtěžení sedimentu. Vytěžený materiál bude do doby viditelného odvodnění uložen na mezideponii a následně odvezen a zlikvidován dle platných norem a předpisů. V úseku u budovy MŠ v místě spádového stupně dojde k opravě stávajících oboustranných opěrných zdí z lomového kamene. V úseku "pod benzinou" budou opraveny dlažby včetně základové patky a stávajícího spádového stupně. Součástí oprav v Dolní Nové Vsi bude také oprava dlažby stávajícího stupně u ČOV. V současné době se na opravu jednotlivých povodňových škod zpracovává projektová dokumentace. Realizaci oprav povodňových škod předpokládáme během letošního roku.

Mezi další plánované opravy patří oprava nábrežních zdí na pravém břehu Javorky v úseku mezi mosty Lázeňská ulice - most u Malého náměstí v celkové délce cca 30 m. Nábrežní zeď bude postupně rozebrána a ihned opravena. Předpokládáný termín opravy je naplánován na květen až září letošního roku. Dále připravujeme odtěžení nánosů nad mostem u brodu v Dolní Nové Vsi.

*Ing. Jana Burianová, tisková mluvčí Povodí Labe,
státní podnik Hradec Králové, foto: Ladislav Stuchlík*

Starosta odpovídá

Nepřipravuje město vydání vyhlášky zakazující pálení listí?

Město má právo vydat různé vyhlášky zakazující nějakou činnost. Občané požadují například vyhlášku zakazující používat o víkendech sekačky, pily a podobnou techniku, omezující pohyb psů, zakazující rušení nočního klidu, omezující provoz předzahrádek před restauracemi, zakazující spalování nekvalitního uhlí a různých závadných materiálů v lokálních topidlech, zakazující pálení listí, zakazující používání zábavní pyrotechniky, atd. Město zatím vydalo vyhlášku zakazující pití alkoholu na veřejných prostranstvích, stát vydal zákon zakazující kouření na autobusových zastávkách. V praxi se ale ukazuje složitost kontroly dodržování těchto předpisů. Např. po vydání zákazu kouření na autobusových zastávkách mně každou chvíli někdo volal, že na autobusovém nádraží kdosi kouří. Mohl jsem zavolat policii, která by přijela řekneme za hodinu (navíc jsem to považoval za zbytečný výjezd), nebo jít kontrolovat nádraží sám. Většinou už ale na nádraží nikdo nebyl, protože kuřák porušující zákon odjel nejbližším autobusem. Podobné je to se zákazem pití alkoholu na veřejných prostranstvích. Jde o pár problémových jedinců, které všichni známe a u nichž je stejně jakákoliv represe téměř zbytečná. I když je dostaneme před přestupkovou komisí, která jim uloží pokutu, tak tuto pokutu z nich nikdo nevydělá.

Jsem přesvědčen, že než vydávat podobné vyhlášky, měla by vítězit lidská slušnost. Domníval jsem se, že třeba podobné vyhlášky vydávají v Německu a Rakousku, ale není tomu tak a lidé se chovají slušně a ohleduplně k jiným i bez těchto vyhlášek. Snad se tak jednou budou chovat lidé i u nás...

Tento dotaz přímo nesouvisí s činností města, ale s tím, co jsem našel na úřední desce. Zaujala mě praktika exekutorů, kteří pro dluh 2000 Kč dají do dražby nemovitost v hodnotě 1 800 000 Kč. Jak to tedy je, žil jsem v domnění, že takto nepřiměřené exekuce jsou již zakázány.

Je pravda, že došlo k omezení nepřiměřených exekucí, tento konkrétní případ ale neznám, takže ho nemohu posoudit. Navíc městu vůbec nepřísluší posuzovat oprávněnost exekucí, pouze informace o dražbách povinně zveřejňujeme na úřední desce. Město ale exekuce také využívá. Někteří občané totiž nezaplatí za komunální odpad nebo mají jiné závazky vůči městu, potom ale nereagují na upomínky, nepřebírají dopisy, prostě s městem o svém dluhu nekomunikují a nejednají. Jestliže město využije marně všechny své možnosti k přímému zaplacení dluhu občanem, pak využije i exekuce. Podařilo se nám takto vymocit poměrně hodně pohledávek a dlužníci se pak velice diví, jak exekuce jejich dluh prodraží. Proto každému doporučuji svůj dluh řešit a ne strkat hlavu do písku. Měs-

to se dohodlo s jednou firmou, která jednou měsíčně v hasičské zbrojnici radí lidem, jak řešit své dluhy. Existuje hodně firem, které se na dluzích lidí přizívají, my jsme se dohodou s touto společností snažili zabránit tomu, aby občané naletěli podvodníkům. V každém případě ještě jednou doporučuji každému své dluhy (a často nezaviněné) včas řešit. V případě jejich neřešení se často roztáčí spirála, která může skončit i tím, že dlužník přijde o své bydlení.

Chtěla jsem Vás poprosit o krátkou aktuální informaci, jak je to v této době s bělohradským zámkem.

Zámek byl v roce 1946 znárodněn rodině Merweldtových a sloužil k různým účelům. Od roku 1959 v něm sídlilo zemědělské učiliště, od 80. let minulého století jeho internát. V roce 1992 byl zámek na základě zákona č. 172/1991 Sb. převeden na město a to jej bezúplatně pronajalo na 50 let učilišti. V téže roce o zámek v rámci restituce požádala paní Merweldtová – Kinská. Její spor o zámek se státem trval až do roku 2004, kdy Ústavní soud rozhodl o nevydání zámku restituentce. Majitelem zámku se tak stalo město Lázně Bělohrad a začalo řešit, co se zámekem dál. Zastupitelstvo města nechtělo zámek prodat ani se nechtělo pustit do rekonstrukce samo. Byla ukončena nájemní smlouva se SOU a v roce 2008 město uzavřelo smlouvu s firmou Sherydan o revitalizaci zámku na objekt s bydlením pro seniory. Po podpisu smluv a zpracování projektové dokumentace ze strany firmy Sherydan ale upozornil „dobře informovaný hřidelecký občan“ na neoprávněnost převodu zámku na město v roce 1992. Po jednáních s Ministerstvem kultury ČR a Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových se podařilo na podzim 2009 definitivně získat zámek pro město, jednání ale trvala téměř rok a Sherydan nestihl požádat o dotaci. Smlouvu s firmou Sherydan zastupitelstvo města prodloužilo do jara 2012, ale zhoršená ekonomická situace a nevypsání vhodného dotačního programu zabránily rekonstrukci zámku. Zastupitelstvo města nyní opět řeší, co se zámekem. Nové programovací období EU začíná v roce 2014, ale musíme se rozhodnout, zda upřednostnit žádost o dotaci na zámek nebo na jiné investice ve městě (např. rekonstrukce domu č.p. 28 na městský úřad, opravy komu-

nikací, dostavba sportovního areálu, rekonstrukce kulturního domu Jiskra,...). Město navíc nemá pro zámek ani využití. S firmou Sherydan jsme domluveni, že pokud najdeme jiného investora nebo kupce (s garancemi, že zámek opraví), budeme s ním jednat. Zámecký park si město chce v každém případě ponechat, sýpka patří firmě Sherydan, která ho odkoupila od likvidátora Zemědělského družstva a připravuje jeho rekonstrukci na kulturní zařízení (galerie, kulturní sál,...).

Zastupitelé města si nedávno zámek prohlédli, neboť se domnívali, že je nutné do oprav zámku co nejdříve investovat. Stav střechy na hlavním objektu ale není tak špatný, jak vypadá při pohledu zvenku. V havarijním stavu jsou však veškeré instalace, což také znemožnilo, aby byl v zámku dále internát SOU, a bohužel zámek trpí i vlivem vandalů.

Pro zajímavost rekonstrukce zámku byla odhadnuta projektanty firmy Sherydan na 200 milionů Kč. Často slyším, že město by mělo začít zámek postupně rekonstruovat. Určitě by bylo krásné vlastnit zrekonstruovaný zámek, mám ale vážné obavy, že i při získání např. 80 % dotace je rekonstrukce zámku (podíl města by činil 40 milionů Kč) a hlavně jeho budoucí provozování nad síly města naší velikosti.

Pavel Šubr, foto: Lubomír Hoška

ZM informuje

Zastupitelstvo města **18. prosince** na svém posledním zasedání v roce 2013 projednalo nákup a prodej nemovitostí, schválilo rozpočtové opatření č. 6/2013 a schválilo rozpočet města pro rok 2014, v němž příjmy a výdaje celkem činí 55.043.000 Kč a na investice je bez dotací určeno 12.625.000 Kč. Dále zastupitelé schválili rozpočtový výhled na roky 2014 až 2018 a termíny zasedání ZM v roce 2014. Zastupitelstvo také přijalo informace, že ceny vodného a stočného v rámci Vodohospodářské a obchodní společnosti Jičín se pro rok 2014 nezvyšují a že Královéhradecký kraj kromě rekonstrukce silnice II/501 v úseku odbočka na Svatojanský Újezd – Špice připravuje také rekonstrukci této silnice v úseku Lázně Bělohrad (železniční přejezd – Kotykova alej). V diskusi se jednalo především o územní studii na pozemky v Brtví.

Pavel Šubr

Hodnocení roku 2013

Vážení spoluobčané a čtenáři Bělohradských listů,
jako každoročně se na začátku nového roku pokusím zhodnotit rok předcházející, tedy rok 2013.

Uplynulý rok přinesl městu jednu zásadní pozitivní změnu, o které jsem psal již před rokem při hodnocení roku 2012. Jde o **novelizaci zákona o rozpočtovém určení daní** s platností od 1. ledna 2013. Tato změna zákona, podle něhož jsou státem vybrané daňové příjmy rozdělovány mezi města a obce, měla pomoci především obcím s počtem obyvatel mezi 1 000 až 10 000, které byly dlouhodobě při rozdělování daňových příjmů podhodnoceny. Přitom vůbec nejnižší příjmy měla města velikosti Bělohradu, tedy kolem 3 500 obyvatel. Starostové těchto měst několik let o změnu zákona usilovali a v roce 2012 se ji podařilo po tvrdých jednáních prosadit. Pro naše město tato změna znamená, že příjmy ze sdílených daní se zvýšily z cca 26 072 000 Kč v roce 2012 na 35 215 000 Kč v roce 2013, tedy **o více než 35 %!** Díky této změně jsme mohli splatit úvěry z minulých let za více než 7 mil. Kč, zhruba tutéž částku jsme mohli z vlastních prostředků proinvestovat a více než 5 milionů Kč ponechat jako rezervu do roku 2014.

Z **investičních akcí** bych chtěl jmenovat výměnu tepelných čerpadel v mateřské škole v Lázních Bělohradě, přestavbu autobusového nádraží (akce bude dokončena letos), vybudování první části vycházkové stezky kolem rybníka Pardoubek včetně dětského hřiště, dokončení dětského hřiště na sídlišti, řešení odstranění vlhkosti v základní škole, parkovací stání u hasičské zbrojnice v Horní Nové Vsi a u mateřské školy v Horní Nové Vsi, výměnu oken v bytových domech č.p. 200 a 373 a na městském úřadě, rekonstrukci bytu v domě č.p. 20, nové veřejné osvětlení v ulici T. G. Masaryka u firmy Deprag, kamerový systém u základní školy a nákup příkopového ramene na sekání příkopů a osobního automobilu. S pomocí dotací byl ještě zakoupen zametací stroj a ošetřen památný dub u rybníka na Byšičkách.

Pro rok 2014 jsme připravili dvě velké investiční akce, na které jsme získali dotace. Jde o **zateplení mateřské školy** v Lázních Bělohradě a o **výstavbu vodovodu a kanalizace v Brtvi**. U obou akcí proběhne v nejbližší době výběrové řízení na zhotovitele. Zateplení mateřské školy je již zařazeno do rozpočtu města pro rok 2014 (částka včetně dotace přesahuje 6 mil. Kč), výstavbou vodovodu a kanalizace v Brtvi se bude ještě zabývat zastupitelstvo města v závislosti na výsledku výběrového řízení a zájmu občanů Brtve.

V průběhu roku zastupitelé několikrát řešili dvě záležitosti – kauzu **s údajným ukládáním kyanidů** ze státního podniku Narex na černou skládku u „Slivkova háje“ a **rekonstrukci fotbalových kabin**. U kyanidů jsme požádali o dotaci na provedení průzkumu a analýzy rizik na dvou bývalých skládkách u „Slivkova háje“ a u hřiště v Horní Nové

Vsi. U fotbalových kabin zastupitelé na základě návrhu a požadavků TJ Lázně Bělohrad nechali zpracovat zastavovací studii na dostavbu celého sportovního areálu u Bažantnice a letos bychom chtěli požádat o dotaci na tuto akci.

Občané město také upozorňovali na to, že nejsou dlouho posekány **stráně na Byšičkách** a toto kouzelné místo tak vypadá poněkud nevábně. Na podzim zastupitelstvo schválilo alespoň odkoupení pozemků kolem hřbitova a město je začalo sekat.

Loňský rok opět přinesl **povodně**. Začátkem června jsme po prudkých deštích zaznamenali nejvyšší stav Javorky v historii v letním období. Díky našim předkům vybudovaná regulace Javorky zabránila větším škodám, přesto situace vypadala hrozivě a obce dále po toku Javorky včetně Šárovcovy Lhoty měly velké problémy. V Bělohradě jsme museli řešit situaci v Dolní Nové Vsi, v Brtvi a v Dolním Javoří. Chtěl bych poděkovat všem, kteří se na pomoci podíleli – především místním hasičům – a také Královéhradeckému kraji za následující výraznou pomoc.

V průběhu roku probíhaly také práce na novém **územním plánu města**. Na podzim se uskutečnilo jeho veřejné projednání a lze předpokládat, že v první polovině letošního roku bude dokument, který by měl zhruba na 15 let stanovit principy územního rozvoje našeho města, schválen.

Prakticky dokončeno bylo také odstranění staré **ekologické zátěže v areálu firmy Deprag**. Došlo tak nejen k vyloučení rizika znečištění zdrojů pitné vody a ložisek léčivé slatiny, ale změnil se také vzhled této části našeho města.

Při loňském hodnocení roku jsem vyjádřil obavy z dopadu nových opatření ministerstva zdravotnictví na **lázeňská zařízení**. Problémy v lázeňství skutečně nastaly, skončily lázně ve Velichovkách, existenční starosti mají Janské Lázně a problémy se nevyhnuly ani bělohradským lázním. Vzhledem k tomu, že místní lázně jsou největším zaměstnavatelem ve městě, je tato situace velice nepříjemná pro celé město.

Městské kulturní středisko připravilo tradičně hodně **kulturních akcí**. Potěšující je nárůst návštěvníků. Zde se pozitivně promítlo nejen příznivým počasím, ale i nový systém propagace kulturních akcí, kdy zájemcům zasíláme informace pomocí mailových zpráv. O jejich zaslání projevují zájem nejen lidé z Bělohradu, ale i ze širokého okolí. Úspěšný a divácky hojně navštívený byl v loňském roce **folklorní festival „Pod Zvičinou“**, letos ho čeká 40. ročník a také soubor **Hořeňák** si připomene kulaté jubileum, když v našem městě působí již 65 let. Velmi populární akcí se během několika let stala **Strašidelná Bažantnice**. Trasu od lázní na Byšičky se spoustou strašidel a pohádkových bytostí si v loňském roce prošlo více než deset tisíc návštěvníků.

Městské kulturní středisko připravilo také odhalení **dvou pamětních desek**. Na základě podnětu občanů z Lánů jsme u příležitosti 95. výročí ukončení první světové války odhalili na místní kapliče pamětní desku obětem první světové války z této obce. Odhalení pamětní desky na Fričově muzeu jsme si připomněli sté výročí úmrtí Prof. Dr. Antonína Friče, významného vědce a zakladatele bělohradského Fričova muzea.

Stále častěji slyším v poslední době slova chvály na městskou **knihovnu**. Knihovnice nepůjčuje jen knihy, ale pořádá besedy a další akce a knihovna zaznamenala podstatný nárůst především dětských čtenářů. A to je určitě dobře, vždyť často je slyšet názor proč knihovna, když vše se najde na internetu. Město chce navíc v příštím roce rozšířit prostory knihovny o přilehlý byt a vyměnit v ní okna.

Na druhou stranu jsme museli výrazně omezit promítání **kina**, protože nabídka filmů v klasickém formátu je naprosto minimální.

V prosinci zastupitelé tradičně schválili **rozpočet města pro rok 2014**. Můžeme tak hned zahájit práce na nových investičních i neinvestičních akcích, což při rozpočtovém provizoriu, ke kterému přistoupila některá města z důvodu neznalosti vstupních údajů, nelze.

Závěrem mně, vážení spoluobčané, dovoluji, abych vám všem jménem zastupitelstva města i jménem svým **poděkoval** za veškerou spolupráci a zájem o město, ve kterém žijeme, a **popřál** vám, aby rok 2014 byl pro vás úspěšný v osobním i pracovním životě a abyste si kromě starostí a povinností našli třeba i čas na procházku po našem městě a jeho okolí, které je tak nádherné.

Ing. Pavel Šubr, starosta města

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ

Dne 19. listopadu loňského roku se na Městském úřadě v Jičíně konal seminář **ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ OBCÍ Královéhradeckého kraje**. Firma EKO-KOM (společnost, která v ČR provozuje systém sběru a recyklace obalových odpadů), prezentovala několik grafů, které vystihují kvantitu i kvalitu třídění odpadů za 1. až 3. čtvrtletí roku 2013 (viz. graf).

Každý občan Lázní Bělohradu za první 3 kvartály roku 2013 vytřídil téměř 12 kg plastů, 8,5 kg smíšeného skla, 10 kg papíru a 0,2 kg nápojových kartonů. Celková výtěžnost v kg na obyvatele překračuje 30 kg za zmiňované tři kvartály loňského roku. Tímto vám všem, kteří se aktivně zapojujete do třídění odpadů, patří velké díky.

Nyní mi dovoluete touto cestou upozornit na určitá zlepšení v odpadovém hospodářství, která se nám podařilo uskutečnit v roce 2013:

Zprovoznili jsme komunitní kompostárnu na Horní Nové Vsi. Na tuto kompostárnu jsou pravidelně sváženy rostlinné zbytky ze sběrného dvora, ale i větve z vymezené plochy na fotbalovém hřišti v Horní Nové Vsi. Následně se tento odpad zpracovává (štěpkuje) a kompostuje. Výsledný substrát je využíván zahradníky města pro veřejnou zeleň.

V měsíci říjnu byly vyměněny kontejnery na sklo, stávající (plechové) byly již nevhodující. Nové, dvoukomorové kontejnery, umožňují třídění bílého a barevného skla.

Charitativní organizace Diakonie Broumov umístila v listopadu na horní straně náměstí u domu č.p. 28 nový kontejner béžové barvy na textil.

Do sběrného dvora jsme si vypůjčili od firmy Wega 12 drátěných klecí pro lepší uskladnění a vytřídění papíru.

Také **pro rok 2014** připravilo město pro své občany několik novinek:

1. U domu č.p. 28 na náměstí bude na začátku roku přistaven červený kontejner na malá elektrozařízení a na baterie.

2. Rada města na svém zasedání 29. listopadu schválila nákup tašek na tříděný sběr odpadu do domácností (1 sada obsahuje 3 ks barevně odlišených tašek na papír, sklo a plast). Tyto tašky usnadní třídění, manipulaci a uskladnění vyřazeného odpadu v samotných domácnostech občanů. Tašky budou zdarma (nenárokově) vydávány jednomu společnému zástupci domácnosti občanů s trvalým pobytem v Lázních Bělohradě (1 sada tašek do jedné domácnosti). Výdej těchto tašek předpokládáme v letních měsících. O přesném termínu vás budeme informovat.

Zastupitelstvo města schválilo na veřejném zasedání dne 6. listopadu 2013 pro rok 2014 částku 500 Kč na poplatníka za místní poplatek na provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tento poplatek

platí každý občan ČR s trvalým pobytem na území naší obce a každý cizinec s trvalým i přechodným pobytem na území naší obce. Dále poplatek platí také vlastník stavby určené k individuální rekreaci, rodinného domu nebo bytu, kde není nikdo trvale hlášen. Místní poplatek je splatný do 30. března 2014.

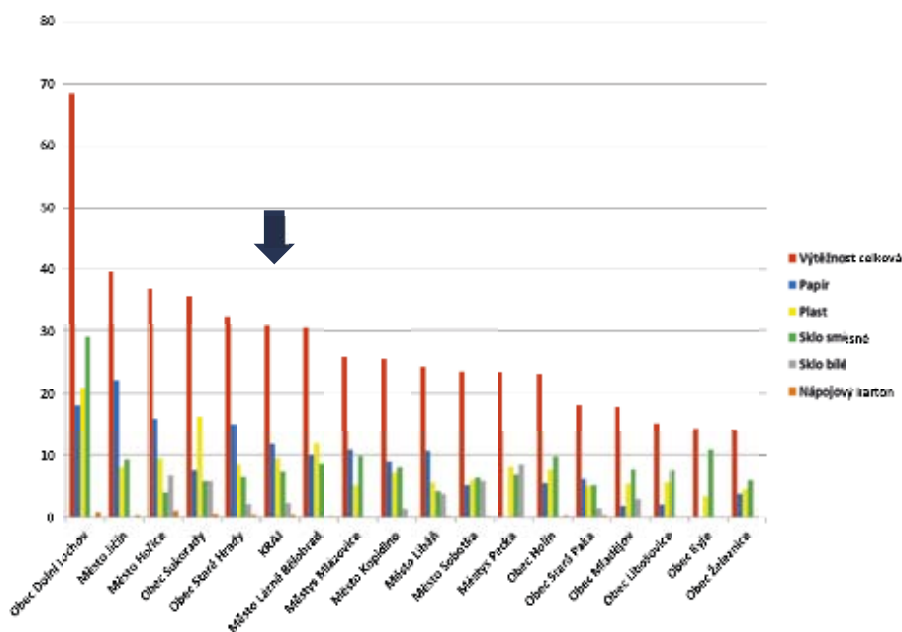
Náklady na celý systém odpadového hospodářství města Lázně Bělohrad za jeden rok

přesahují 3 mil. korun. Od poplatníků na místním poplatku je každoročně vybírána částka dosahující 2 mil. korun. Firma EKO-KOM městu přispívá částkou kolem půl mil. korun za vyřazený odpad. Město Lázně Bělohrad dotuje odpadové hospodářství částkou přesahující půl mil. korun českých.

Jitka Břeská, DiS., referentka agentury místních poplatků a správy komunálního odpadu

Výsledky obcí v 1.- 3. Q. 2013 celková výtěžnost v kg/obyv.

Ekonomika OH obcí (r.2012) – v Kč/obyvatel

Velikost obce	Příjmy							Náklady celkem	Průměrné obec doplácí
	Od obyvatel	Živnosti	druhotné suroviny	Od chatařů	Odměna EK	Odměna KS	celkem		
do 500	408,3	45,7	51,4	49,6	100,2	48,9	704,2	915,4	23%
501-1000	424,6	35,5	27,2	39,0	92,6	34,5	653,5	870,7	25%
1001-4000	431,4	47,1	24,8	29,9	93,2	19,1	645,4	852,5	24%
4001-10000	445,5	50,3	17,0	14,7	97,4	12,3	637,2	894,5	29%
10001-20000	463,7	42,7	17,3	6,8	95,6	4,5	630,6	971,7	35%
20001-50000	442,7	24,5	13,7	5,2	86,2	3,8	576,2	941,1	39%
50001-100000	434,0	3,4	22,8	4,7	76,6	3,9	545,3	899,0	39%
100 001 -1 mil.	454,9		34,3		75,0	1,9	566,0	761,6	26%
nad 1 mil.	554,6	1,3	11,4		114,3		681,7	1001,9	32%
Celkem	456,3	26,1	19,4	22,8	92,7	8,7	626,1	902,7	31%

Rozdíl nákladů a příjmů činí v průměru cca 276,6 Kč, tj. **31% z celkových nákladů**. Tento rozdíl hradí obec.

STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ LÁZNĚ BĚLOHRAD

V minulých letech jsme se několikrát z médií dozvěděli, že vedení Královéhradeckého kraje uvažuje o sloučení SOU Lázně Bělohrad s některou střední školou v okolí (v Nové Pace nebo v Hořicích). Jaká je současná situace školy a co je ve škole nového, jsme se zeptali jejího ředitele Mgr. Pavla Petra.

Hrozí stále snahy o sloučení učiliště s některou školou v okolí?

Po dlouhých letech, kdy škola žila v trvalé nejistotě, co bude dál z důvodu optimalizačních (rušících či slučovacích) snah kraje, mám konečně pocit, že kraj o naši školu a zvláště o naše obory stojí. I společnost, a především zaměstnavatelé, si čím dál více uvědomují, že pro záměry hospodářství a podniků katastrofálně chybí pracovní síly. Nedávno u nás byla na návštěvě radní Královéhradeckého kraje paní Mgr. Táňa Šormová a také všichni radní města Lázně Bělohrad. Mám za to, že se jim u nás líbilo a z obou návštěv jsem měl dobrý pocit. Po dlouhé době vidím „světlo na konci tunelu“.

Důležité pro školu je určitě to, jak máte naplněné třídy.

V sedmi třídách učebních oborů a jedné třídě nastavbového studia máme 227 studentů, což je skoro 29 žáků na třídu. Kapacita školy je naplněna na 75 %. To si myslím je velmi solidní výsledek.

O které obory je nyní největší zájem?

Tak tradičně největší zájem máme o obor Opravář zemědělských strojů. Častým a radostným jevem je, že zde studují děti našich někdejších absolventů. Opět se zvyšuje zájem o Obráběče kovů a Zedníka. Možná i proto, že žáci těchto oborů jsou finančně podporováni krajem a zaměstnavatelé by nám kvůli absolventům mohli „ruce utrhnout“. Velmi mile mě překvapuje zájem o náš nejmladší obor Ošetřovatel (ve zdravotnických a sociálních zařízeních). V tomto oboru „se najdou“ především dívky.

Dnes se často hovoří o partnerech škol. S kým škola spolupracuje?

Mimo výuku určitě největší spolupráci

máme s městem Lázně Bělohrad. Nejlepším příkladem naší spolupráce je postupná úprava areálu U Lva, kde sídlí již čtvrtým rokem náš Domov mládeže. Ve výuce je stěžejní spolupráce s firmou Deprac CZ a. s. (Obráběč kovů), což dokazuje i skutečnost, že ředitel této firmy Ing. Jiří Kotyška je zároveň předsedou Rady školy. Dále potom spolupracujeme s Lázněmi Bělohrad a. s. (Kuchař-číšník, Nemocnicí Jičín (Ošetřovatel) a cca dvěma desítkami podniků v našem regionu (všechny obory).

Máte na starost poměrně rozsáhlé prostory, vaše činnost je rozmanitá. Jak si při tom všem škola stojí finančně?

To je pravda, máme toho na starosti poměrně dost. Jsme příspěvková organizace a vycházet s přidělenými prostředky jednoduše musíme! Půjčovat si a zadlužovat se nemůžeme. Kdybychom se dostali do ztráty, znamenalo by to velký problém pro existenci školy. Příspěvek od zřizovatele nám sám o sobě v žádném případě nestačí, a proto ho

posilujeme vlastní rozsáhlou doplňkovou činností: ubytování, pronájmy, autoškola, svářečská škola, opravy apod. Svářečská škola je naší nejnovější aktivitou v této oblasti.

Odvážná otázka, která bude určitě zajímat občany města: Chystáte rekonstrukci sportovní haly?

Vím, že hala by si to určitě zasloužila, ale v blízké budoucnosti to nevidím reálně. Naším cílem je halu udržet v co nejlepším stavu a zefektivnit náklady na její provoz, což není vzhledem k technologiím haly z roku 1983 úplně jednoduchý úkol. Chceme především žákům SOU a ZŠ umožnit kvalitní tělesnou výchovu a široké veřejnosti reálnou možnost (za přijatelnou cenu) si zasportovat. Snažíme se postupnými menšími opravami a úpravami zlepšovat prostředí (zateplení části haly, oprava podlahy, oprava sítí a hrazení, vymalování apod.). Nějaké drobné úpravy chystáme i v nejbližší době, záleží na hospodářském výsledku. Nedávno jsem odpovídal na jeden kritický dopis ohledně naší haly na „Zdi nářků“ na stránkách města, kde jsem se snažil složitou problematiku haly vysvětlit.

Často slyšíme: „Ach, ta dnešní mládež!“ Co vy na to?

Mládež není jiná, než byla dřív, jenom kopíruje stav naší společnosti a stav výchovy v rodinách. Mládež jde až tam, kam ji společnost „pusť“! Možnost škol obecně ovlivnit chování žáků je minimální a přečenuje se. Společnost a její zákony jsou nám těžkým soupeřem. Svět je jiný a je potřeba vzít to na vědomí. Přesto musím říct, že v naší škole potkávám řadu fantastických mladých lidí, což mě uklidňuje.

Máte vy něco, co byste chtěl závěrem sdělit bělohradské veřejnosti?

V poslední době zjišťuji, že spousta lidí naší školu vlastně vůbec nezná, třeba i proto, že neměli důvod naši školu navštívit. Další skupina lidí naší školu zná pouze z „vyprávění“. Pro všechny mám nabídku: Přijďte se kdykoliv podívat na naši školu, Domov mládeže, mechanizační středisko, halu! Rádi vás provedeme.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlík

IRENIKA

Můžete jí vidět každý den. Uklízí v centru Bělohradu. Od Pardoubku, přes Lázeňskou ulici, náměstí, Malé náměstí, ulici T. G. Masaryka, až po skvostný zámecký park. Lopata, koště, motyčka, oranžová vesta a velké zelené plastové kolečko s nápisem Město Lázně Bělohrad. To jsou rekvizity **IRENY RUSZOVÉ**, měřící několik málo centimetrů přes metr a půl. Když se zadíváte do jejích jiskřivých očí a mladistvé, ošlehané tváře, hned byste jí hádali o pár roků míň.

Na chvíli jsme nechali listí na cestičkách zámeckého parku napospas studenému listopadovému větru. Pijeme ovocný čaj v kanceláři Městského kulturního střediska, u šéfa Ládi Stuchlíka. Mám dvacet minut pro několik dotěrných otázek.

přihlásila do nějaký soutěže a věřím, že bych vyhrála!

Máte v Bělohradě své oblíbené uklízení místo?

Určitě Lázeňskou ulici a pak náměstí. Moje práce je nekonečná...

Kde začít, paní Irenko? Asi u vašich rodičů.

Narodila jsem se v červenci 1958, jednatýho. Máma byla Sendreyová, bratislavská Maďarka, moc krásná. Otec, Ruszó, maďarskej cikán z Plešivce. Bydleli jsme v Karvině. Otec robil v dolech. Doma jsme mluvili česky, s tím „kratkým ostravským“ jazykem. Naši se brzo rozvedli. Jako sedmiletá jsem přišla sem na Horní Novou Ves. A už jsem tady zůstala.

Jak šel život dál?

Do školy jsem jezdila do Nový Paky. Do zvláštní školy. Ráda jsem se učila a měla docela dobrý známky. Po škole jsem dělala v Tibě, ještě za ředitele Lánskýho, učila jsem se soukat. Pak jsem šla uklízet do školy a k městu.

Irenko, co manžel a děti?

Vzala jsem si Kovacze. Róma. Měli jsme pět dětí. Tři kluky a dvě holky. Nejmladší Lenka v sedmnácti zemřela. Před patnácti léty jsem se rozvedla. Vzala jsem si zpátky dívčí jméno Ruszová.

Kde bydlíte?

Nejdřív jsem bydlela v bývalým ČeeSÁDě, kde mi dal obrovskou životní šanci šéf pan Drasnar. Pak jsem dostala od města 1 plus 1, jak se dnes moderně říká, v předělaným baráku naproti Fričovu muzeu. Zase můj velký dík.

Záluby?

Jsem spíš samotářský typ. Ráda vařím. Když je zima, vyrazím si zabruslit za sokolovnu. Z knížek mám ráda ty ženský romány. A v televizi Ulici, co taky jinýho, když furt uklízím ulice...

Jak se díváte na velice palčivou rómskou otázku?

Rómové a cigáni, což není to samí, nejsou stejní. Je mezi nimi spousta flákačů, kterým se nechce dělat a chodí si pro dávky. Ale, když člověk chce, může se zařadit. Já se nestydím za to moje uklízení a zametání. Klidně bych se

Ladislav Mečíř, vedoucí údržby Města:

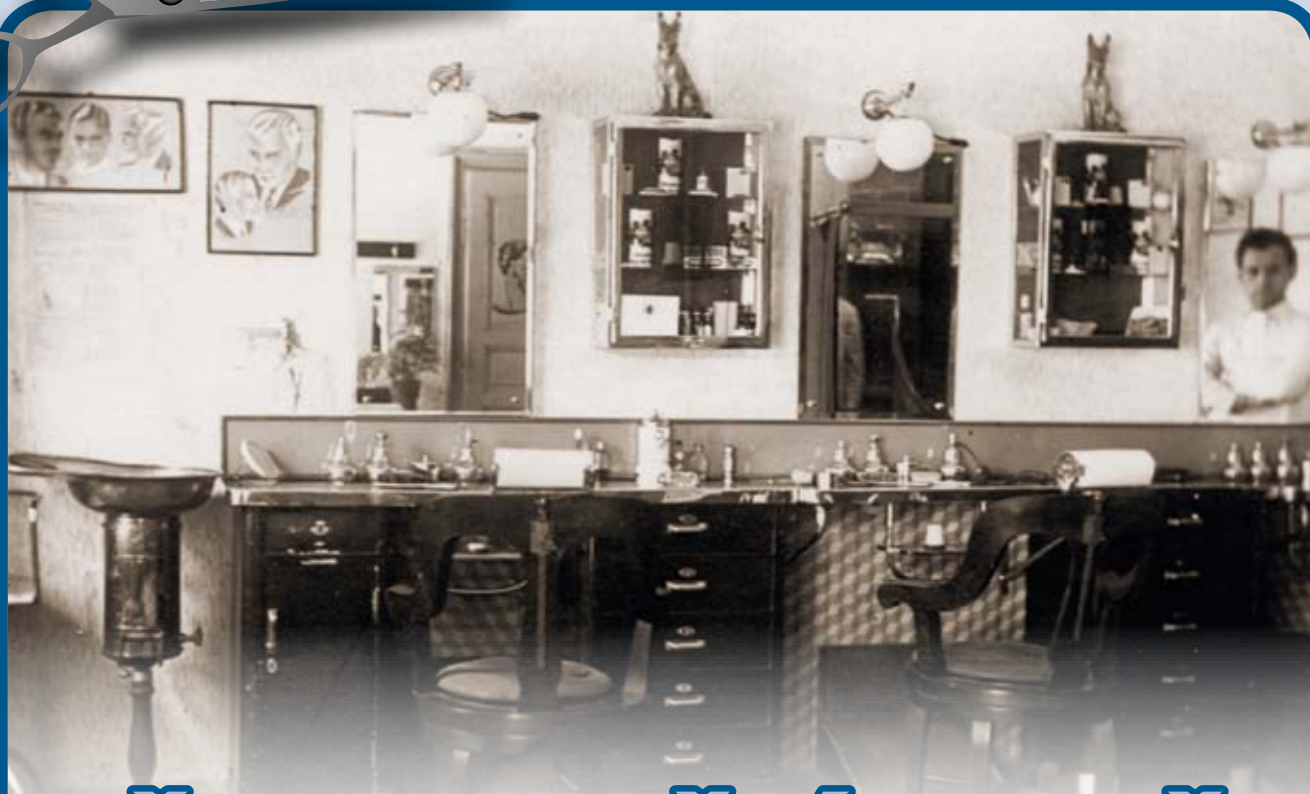
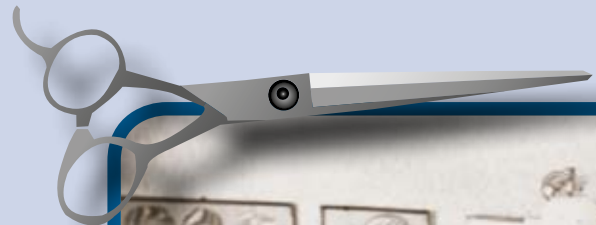
I když jsme lázeňské město, nemáme žádnou moderní uklízení mechanizaci. Irena Ruszová nám „čistí“ střed Bělohradu hezkou řádku let. Od kolejí až k lázním. Dobře, svědomitě. Její práce je taková sisyfovská. Nejvíce úklidu má kolem hospod a heren. Za ta léta ví, kde je spousta listí, vajglů cigaret, papírků od čehokoliv, plastů, psích hovínek, střepů z flašek...

Vůbec to není jednoduchý. Zkuste si osm hodin uklízet a zametat! Já ji moc chválím a znovu opakuji: pečlivá a svědomitá.

Eduard Čeliš, foto: Ladislav Stuchlík

IRENIKA

BĚLOHRADŠTÍ HOLIČI

Neděle, tak se jmenuje poslední, sedmý den v týdnu a jistě se dá logicky usoudit, že tu bude jistá souvislost se slovem nedělati. V neděli se asi v celém civilizovaném světě nedělá, tedy nechodí do práce, nechodí do škol, ráno si může každý také přispát. I když neděle dnes jsou jiné než kdysi, když jsme my bývali malí a mladí. Vzpomene si někdo z pamětníků? Pokud jde o to nedělání, tady se musím opravit. Města a městečka vypadají dnes jako by bylo stanné právo, potkat na ulici človíčka, známého či neznámého, je prakticky nemožné. V neděli jsou ulice i náměstí liduprázdné. Ale mezi baráky a domky řvou motorové sekačky elektro i benzínové a ta mého souseda dělá kravál asi jako nízko letící vrtulník. Kdo neseká travičku, řeže dřevo a jedno je, zda na cirkulárce nebo pilou řetězovou. Víím, že na západ a jih od našich hranic to není možné. Tam musí být v neděli klid.

Chci si ale zavzpomínat na ty neděle kdysi. Myslím tím dobu, kdy jsem byl ještě kluk, kdy se ještě chvíli žilo normálně, roky 1945 až 48, tedy než nastala doba temna. To bylo ve městech i v neděli relativně živo, protože se žilo. Bylo po válce a nebyla televize. Neděle začínala časně ráno, to když se ti první začali trousit do kostela na „ranní“, ženské ve svátečním, starší pánové, zpravidla sedláci a chalupníci z okolních vesnic, v nažehleném černém obleku

s kravatou, v bílém límečku a s kloboukem, také černým, na hlavě. Možná, že někteří chodili proto, aby byla dobrá úroda, ale hlavně jít do kostela se ještě nikdo nemusel bát.

Že byly v neděli otevřeny hospody a restaurace (což mě ovšem ještě nemohlo zajímat), bylo samozřejmé. Otevřeny byly ale také cukrárny a trafiky, protože v neděli vycházely noviny, které se musely prodávat. A to nebyl Blesk nebo Aha, ale všechny deníky a časopisy. No a kromě novin si mohli strejcové koupit i své nedělní viržinko k pivu, na které se cestou z kostela určitě zastavili. A kdo z pamětníků si ještě vzpomene, že v neděli dopoledne měli otevřeno i řezníci? Oni tenkrát lidé ještě neměli ledničky a vůbec už ne mrazáky. Takže dobrá hospodyňka si mohla i v neděli ráno skočit pro kousek hovězího žebra na polévku a ještě ji k obědu uvařit. A to určitě každý chlap posilněn nějakým tím pivkem ocenil.

A to ještě není všechno! Zmínit se musím ještě o lidech, kteří také poskytovali své služby nejen v neděli dopoledne, ale i v sobotu dokonce do pozdních 22 hodin večer. Holiči, druh dnes vlastně vyhynulý, ale jen v Bělohradě jich v té době bylo sedm. Holení jsem tenkrát ještě nepotřeboval, ale víím, že za stříhání se platily 3 koruny. Také z holičů se stali po Vítězném únoru vykořisťovatelé se všemi důsledky pro ně i jejich děti a rodiny.

Nad vchodem do každé officíny visel symbol holičského cechu, jakýsi mosazný, naleštěný disk a i v takovém Bělohradě bylo vidět od jedné officíny ke druhé.

Několik zajímavostí, jak jsem koupil, tak prodávám: Pan Etrich prý byl výborný fotbalista, zájem o něho měl i Polaban Nymburk. Panu Balcarovi prý vůbec nerostly vousy, čili jak se říká „kovářova kobyla tady chodila bosa“. Pan Čeliš pracoval v officíně u Žďárských s kolegou Valáškem. Ten zrovna začal mydlit Frantu Munzara, bělohradské levé křídlo, a pan Čeliš, který měl v práci jednoho z kluků, na Valáška zavola: „Jardo, toho namydli dvakrát, to je slavněj střelec, ten dal v neděli Vrchlabákům nádhernýho góla.“ Jo, abych nezapomněl, u pana Balcara se řemeslu holičskému vyučil i pan Václav Šiling.

Holičské a kadeřnické živnosti, jak se říká, letěly. V té době neby-

ly ani super kvalitní žiletky z Tuzexu ani Braunovy elektrické strojky, a tak čekárny v officínách praskaly ve švech. A ono se tam chodilo i debatovat, bylo to jako v Hydeparku. Samozřejmě, že hlavní slovo měli hlavně holiči a každý rád poslouchal jejich rozumy a vtípky. A kdo nechtěl debatovat nebo poslouchat, v každém podniku visel v rámech velký výběr tisku. Dodnes si pamatuji, co jsem já četl nejraději, když jsem jednou za měsíc musel k panu Hlavatému na stříhání. Byl to rodný týdeník z vydavatelství Svobodného slova Melantrich, který se před válkou jmenoval AHOJ a po válce SOBOTA s komiksem na zadní straně, který se jmenoval Novákovice neděle. Od kreslíře Freiviliga.

V rámci revolučních změn a budování socialismu pak museli všichni holiči do vzniknuvších Okresních komunálních služeb se sídlem v Nové Pace nebo zavřít krám a nastoupit do průmyslu. Pro úplnost jen,

že ředitelem těchto služeb se stal bělohradský pan Typlt. Objektivně vzato ale nutno přiznat, že totální zánik národa holičského má na svědomí revoluce technická, co se týče nástrojů a holicích strojků, důvody hygienické (nebezpečí nákazy HIV), a pak i nárůst počtu těch, kteří se vůbec neholí, některé naše politiky nevyjímaje. Vůbec mě nenapadlo, že moje nedělní vzpomínání skončí tak smutně, ztrátou celého jednoho lidského druhu. Vždyť ten provázel lidstvo určitě celá staletí, kdysi

dávno přece žil i jakýsi lazebník Sevilský. V Bělohradě měl prý oficínu i pan Machovec v Bohumilce, ale to já nepamatuji. Já pamatuji pana Machovce jen jako majitele hotelu s restaurací a znamenitého maskéra bělohradských ochotníků. Vždyť i mně někdy mastixem lepil knír nebo plnovous a to nebylo nic příjemného.

Tak vážení, pěkné a klidné neděle! K tomuto tématu se možná někdy vrátím...

KDO STŘÍHAL A HOLIL V BĚLOHRADĚ

ŽDÁRSKÝ – MALÉ NÁMĚSTÍ

ETRICH – POD KOSTELEM

ETRICH – MALÉ NÁMĚSTÍ

BALCAR – MASARYKOVA ULICE

LÁNSKÝ – NÁMĚSTÍ K. V. RAISE

STŘÍBRNÝ – MALÉ NÁMĚSTÍ

MACHOVEC – LÁZEŇSKÁ ULICE

HLAVATÝ – NÁMĚSTÍ K. V. RAISE

ŠIMÁNEK – NÁMĚSTÍ, DNEŠNÍ OPTIKA

TYPLT – POD KOSTELEM

BRENDL – LÁZEŇSKÁ ULICE

MORÁVEK – HORNÍ NOVÁ VES

VALÁŠEK – MALÉ NÁMĚSTÍ

MEŠEJDA – LÁZEŇSKÁ ULICE

ČELIŠ – TŘETÍ STRANA

HUSAR – NÁMĚSTÍ K. V. RAISE

Bedřich Balcar

František Hlavatý, Eduard Čeliš

Eduard Etrich - vpravo

Miroslav Typlt

František Lánský

Bedřich Balcar

František Machovec - druhý zprava

K. V. RAIS

A JEHO PŘÁTELÉ

vzájemného setkávání i otcovským přítelem a rádcem. Právě Neruda jako jeden z prvních rozpoznal Raisův literární talent.

Raisovi, který si pečlivě dodržoval svůj přesný denní pořádek, byl Josef Thomayer blízký svou pracovitostí a svědomitostí. Dobře si spolu rozuměli. Thomayer, po celý život zamilovaný do rodného Chodska, citlivě vnímal přírodu a byl to on, kdo pro své přátele připravoval program výletů a procházek. Pánové rádi vyjížděli z Prahy a podnikali i náročné pěší túry za přírodními krásami nebo k historickým památkám. Měli už své oblíbené cíle – zjara putovali za bílými sněženkami k Štěpánskému přivozu, za prvním jarním květinám do Hvězdy. Obdivovali svěží jarní zeleň, rozkvetlé aleje a sady, lány vlnícího se obilí. Se srdcem otevřeným naslouchali zvukům přírody, zpěvu ptactva, těšili se z barev podzimu v pražských parcích. Navštěvovali památné hrady, Křivoklát, Žebrák, Točnick, zajeli až k třeboňským rybníkům.

V roce 1913 pozval Rais Thomayera na Zvičinu a dostal odpověď: „Tak já bych se na ten Zvičín podíval. Ale to se musí spojit s pěší cestou. Kočářem z Bělohradu to je pro bur-

žuje, jímž já tak docela ještě nejsem!“ Přátelé tedy přijeli pod Zvičinu vlakem a pomalu vystoupili nahoru. Co asi bylo tématem jejich důvěrného rozhovoru, i na zpáteční cestě přes Pecku a údolím podle Javoroky? Rais se jistě vyznal příteli z lásky k rodnému kraji a posteskl si na jeho lidskou bídu. Měl vnímavého posluchače, doktor Thomayer se rád zastavoval s venkovskými tatíky, babičkami, dědečky, znal jejich radosti, strasti, bolesti stáří...

S druhým věrným průvodcem na večerních procházkách Prahou, Aloisem Jiráskem, se Rais seznámil v literární kavárně Slávií. Sedávali tam u společného stolu, četli si nebo rozprávěli. Několik výletů podnikl Rais jen s Jiráskem. Zajeli spolu až k moři, plavili se z Terstu do Benátek. V květnu 1897 se těšili z rozkvetlé krásy Českého ráje, z vůně ovocných stromů a šefříků, borových lesů a hlubokých skal. Navštívili Kost, Humprecht, Hrubou Skálu, Sobotku a Turnov.

Téhož roku přijal Rais s radostí Jiráskovo pozvání do jeho rodného kraje. Sešli se v České Skalici a putovali do Ratibořic po stopách Babičky Boženy Němcové. Jirásek jako pozorný hostitel prováděl přítele misty svého dětství a mládí, zavedl ho ke hrobu své maminky, ukázal mu svůj rodný domek, Hronov s jeho zadumaným okolím, skály, Broumov i Kladsko.

Roku 1899 přijela s Raisem početná skupina pražských přátel, přes Bělohrad do Miletína na odhalení pamětní desky K. J. Erbenovi. Byli mezi nimi mimo jiné J. Vrchlický, I. Herrmann, Herites, Procházka i A. Jirásek. Když se výprava v noci vracela přes Zvičinu a kolem hradu Pecky, seděl Rais v povelu sám s Jiráskem. Nebyli schopni slova, tak hluboce byli dojatai kouzlem měsíční noci v podzvičinském údolí, tak mocně k nim promlouvala historie Raisova krásného rodného kraje...

Ještě jednou navštívili Miletín, a to v roce 1902, kdy byl postaven pomník K. J. Erbena. Rais oplatil Jiráskovi jeho pozvání a s radostí si ho přivezl do svého Bělohradu. Provedl ho městečkem, kolem školy, kostela, zámku, rázovitých chalup. Litoval jen, že mu nemůže ukázat svůj rodný domek. Zatímco on sám se setkal s Jiráskovým tatínkem, v Bělohradě mohl zavést přítele jen ke hrobu svých rodičů. Jistě se pak spolu prošli po nábřeží, nazývaném dnes Jiráskovým...

Pražané, spěchající po Ferdinandově, dnes Národní třídě, potkávali od 90. let 19. stol. zajímavou skupinku lidí, Svátečně oblečení pánové kráčeli důstojným krokem, nadzvednutím klobouku a úklonou odpovídali na uctivé pozdravy kolemjdoucích. Byli to ředitel měšťanské školy na Vinohradech a později školní rada, spisovatel a básník K. V. Rais, gymnasijský profesor a spisovatel Alois Jirásek a profesor vnitřního lékařství MUDr. Josef Thomayer, jeden ze zakladatelů české lékařské vědy. Jeho jménem bude později pojmenována Fakultní Thomayerova nemocnice v Praze 4, založená v roce 1954.

K jejich pravidelným večerním a nedělním procházkám po nábřeží Vltavy a po Ferdinandově třídě se někdy přidružili Zikmund Winter s Jaroslavem Vrchlickým a vážený profesor František Stupecký. Přátelé si rádi poseděli v hospodě U Primasů na Václavském náměstí a po celou dobu I. sv. války se scházeli v restauraci na nádraží Františka Josefa, dnešním Hlavním nádraží.

K. V. Rais vyhledával pro svou tvůrčí práci samotu a klid, ale přitom pěstoval živé společenské styky. Už brzy po svém příchodu do Prahy se spřátelil s mnoha mladšími spisovateli. K veselé družině přátel, kteří podnikali společné výlety, patřili především A. Klášterský, M. A. Šimáček a K. M. Čapek – Chod. Korespondenci udržoval Rais se spisovatelkou Terezou Novákovou, s básníkem J. Vrchlickým, s J. Nerudou. Ten byl jeho nejmilovanějším básníkem a po krátkou dobu

Alois Jirásek, Josef Thomayer, K. V. Rais

Matěj Anastázius Šimáček
redaktor Zvonu

Mikoláš Aleš

Bylo by pro nás tak zajímavé naslouchat poklidným rozhovorům K. V. Raisa s jeho přáteli! Co bychom se asi dozvěděli? Co všechno probrali na dlouhých vycházkách, při pěším putování krajinou, během jízdy ve vlaku nebo v povoze, při procházce Prahou nebo posezení v hospůdce, v kavárně. Tím podstatným byla jistě výměna zkušeností, cenných poznatků z pedagogické praxe. Všichni tři pánové, Rais, Thomayer i Jirásek byli vynikajícími pedagogy a školní rada Rais měl možnost nahlédnout do aktuální situace na různých typech škol. I Josef Thomayer byl literárně činný, psal beletrii a cestopisnou literaturu. A tak tvůrčí souznění bylo nepochybně to, co je nejvíc spojovalo. Přátelství to bylo pro všechny tři velmi přínosné a užitečné.

A my si s úžasem uvědomíme, jak vyhledávaným společníkem náš K. V. Rais byl, jaké vážnosti se těšil mezi umělci a spisovateli! Mezi jeho blízké přátele patřili i umělci tak zvučných jmen jako Antonín Slaviček, František Kaván a Mikoláš Aleš, s nímž ho po dlouhá léta pojilo důvěrné přátelství. Rais přivedl do Bělohradu mnoho významných osobností české vědy a kultury konce 19. a 1. poloviny 20. století, mezi jinými i Julia Zeyera a Adolfa Kašpara.

On sám prožil naplněný život citově obohacený hlubokým přátelstvím.

Antonie Vanišová, foto: archiv

NEJKRÁSNEJŠÍ PRÁZDNINY

Moje nejkrásnější prázdniny byly v Bělohradě. A byly každý rok. Stejně jako Vánoce a někdy i Velikonoce. Dům na Třetí straně č. 52 obývaly dvě rodiny Pechů: František a Augusta v přízemí, v prvním patře můj děda a babička Bartoloměj a Žofie. Oba se sem přistěhovali z továrních bytů, když jako tovární mistři odešli do důchodu. O prázdninách se dům zaplnil dětmi a vnuky, jež zde nacházeli svůj prázdninový domov. Dvůr se zaplnil „sportovci“ nejméně tří generací, kluci Čelišovi přivedli své kamrády, oba bratři Bartoloměj a František přihlíželi a doplňovali výkony vtipnými glosami.

Kouzelné byly i poklidné večery před domem, každý si přinesl svoji stoličku, kávu s nadrobeným chlebem a celou řadu životních příhod a zážitků. Jednou z nich byla příhoda, která se jim stala při návratu z pravidelné sobotní návštěvy hospody U Lelků. Opojení vlahou nocí zpívali: „Byla noc krásná mááá-jováá...“ Pojednou jazyk znehybněl - postarala se o to včela nebo vosla. Ale to bylo za mladých let, později už jen ta lavička, dvůr...

Oba bratři po ranní kávě sedávali před domem na lavičce, aby probrali to, co se dozvěděli z novin nebo z doslechu. Později v přízemním bytě u Kostínků přibýlo radio, ale ne nadlouho. Při zprávě o Hitlerově vítězství na jakési frontě pan Kostínek radiem praštil o zem. Zprávy nebyly tak čerstvé, ale možná příznivější.

V Bělohradě žili ještě jejich dva další bratři: starosta Josef Pech, který se zasloužil o rozvoj města a kronikář Václav Pech, který historii našeho města zdokumentoval. Na nedělním korzu na bělohradském náměstí nemohly být nepovšimnuty čtyři urostlé postavy těchto čtyř bratrů - dokonce bratrů Sokolů. Ke čtyřem bratrům patřily tři sestry: Barbora, Františka a Anna. Nebylo zvykem se často navštěvovat, ale stalo - li se tak, byla to setkání upřímná. Všichni se navzájem respektovali a ctíli svá životní postavení. Jak léta přibývala, vyskytly se nemoci, které ne vždy měly šťastný konec. I v těchto okamžicích se přicházeli bratři k lůžku rozloučit. Můj děda Bartoloměj zemřel z bratrů jako první v roce 1953. Měl poslední sokolský pohřeb.

Že v těchto lidech byla schopnost dosáhnout životního naplnění i v jiných oblastech, než v těch, kterým se vyučili, jsou důkazem starosta Josef Pech i Václav Pech. Můj děda nikdy nepublikoval, ale dosud mám ve svém památníku napsané tyto řádky:

Váž si svého mládí, jest jenom jedno. Neboť každý v podzimku svého života se zahledí do minulých mladých let a s touhou zvolá: Kéž se vrátí jaro života, jak bych si jej vážil!

Tvůj děda Bartoloměj Pech

Dnes těmto řádkům už rozumím.

Hana Friedrichová, foto: archiv rodiny

STARÉ RODY BĚLOHRADSKA A JEJICH VÝZNAČNÍ PŘEDSTAVITELÉ

rod s příjmením

PECH

Vážení čtenáři. Od tohoto čísla budeme zařazovat genealogii starých rodů Bělohradska se zaměřením na osobnosti z nich vyšlé, které se nějakým způsobem výrazně zapsaly do života Bělohradska. Pojednání o rodu s příjmením Pech je jedním a to prvním z nich.

České a značně rozšířené příjmení **Pech** vzniklo zřejmě z německého pojmenování „das Pech“ pro smolu, též přeneseně pro smůlu či neštěstí. Bylo to rodné příjmení i některých všeobecně známých osobností českého kulturního života, jako např. českého herce a člena činohry Národního divadla Ladislava Peška, i rodné příjmení spisovatelky Elišky Krásnohorské, vlastním jménem Alžběty Pechové, ve své době několikeré návštěvnice bělohradských lázní.

Toto příjmení bylo u nás na Bělohradsku ponejprv zaznamenáno krátce po válce třicetileté v seznamu obyvatel podle víry z r. 1651 a jmenoval se tak třiatřicetiletý kovář **Jiřík Pech**, který byl tehdy jediným nositelem tohoto příjmení ze všech poddaných bělohradského panství. Jiřík své řemeslo provozoval v domku s kovárnou postaveném tam, kde dnes je stavení čp. 9 v Prostřední Nové Vsi.

Dům č. p. 9 v Prostřední Nové Vsi

Se svojí třicetiletou manželkou Annou byli seznamem zaznamenáni stejně tak jako takřka všichni tehdejší obyvatelé Bělohradska coby nekatolíci, u nichž ale byla naděje, že v budoucnosti katolickou víru přijmou. Jiřík nápadně kulhal a tak farář neopomněl jej jako kulhavého zaznamenávat v matričních zápisech o křtech jeho dětí. Podchycen byl i berní rulou z r. 1654 a z ní se dovidáme, že k domku Pechových nepatřilo žádné pole, ale že kovář si k obživě své rodiny držel jednu krávu. Právě tento Jiřík Pech je praotcem, tedy nestorem všech dalších generací Pechů Bělohradska od tehdy až doposud. Zemřel sedmašedesátiletý v r. 1685.

V následujících dvou generacích k domku přibyla pole, z domku se stala usedlost chalupnická a z Pechů baráčníků se stali chalupníci. Jiříkův vnuk **Jan Pech** (*1674) nejprve po svém otci Janovi hospoda-

řil na rodné chalupě, než se v r. 1709 usadil v Dolním Javoří na zakoupeném statku dnešního čp. 8. Nutno podotknout, že pole tohoto statku měla z celého Javoří nejlepší polohu, protože byla na mírném svahu hřbetu Hrdla přivráceném k jihu.

Statek č. p. 8 v Dolním Javoří

Za pozornost stojí příběh Janova vnuka **Františka Pecha**, jehož manželkou se stala Rozina Kulháňková ze Vřesníku. František na statku od r. 1773 hospodařil až do své tragické smrti dne 5. 1. 1787. Toho dne chtěl odvézt na saních z Podjavořského mlýna mouku chalupníkově Janu Šulcovi do H. N. Vsi, který bydlel hned pod lesem na Skleněném vrchu v čp. 61. František zvolil obvyklou cestu lesem přes „Křížovku“ a to proto, aby se vyhnul velkému stoupání cesty na H. N. Vsi, která tam na Skleněný vrch vedla a v zimních měsících byla většinou pokryta ledovkou a uklouzaná. Když vyjel od mlýna a překonával zamrzlou Javorku brodem v místech, který byl někde tam, kde dnes je most, a snažil se vyjet na protější svažité břeh, převrátily se na něho saně s nákladem a pod saněmi uvězněný František se posléze v Javorce utopil. Zpráva vyšetřující komise z Jičína uvádí, že: „*Fr. Pech z Javoří utopil se u javořského mlýna, když domů mouku Janu Šulcovi vezl. Byl na krchov pochován. 5. 1. 1787 komise z Jičína...*“

Vdova po něm Rozina se po smrti manžela provdala podruhé za nastávajícího držitele statku Františka Zejfarta vyšlého ze statku čp. 49 na H. N. Vsi.

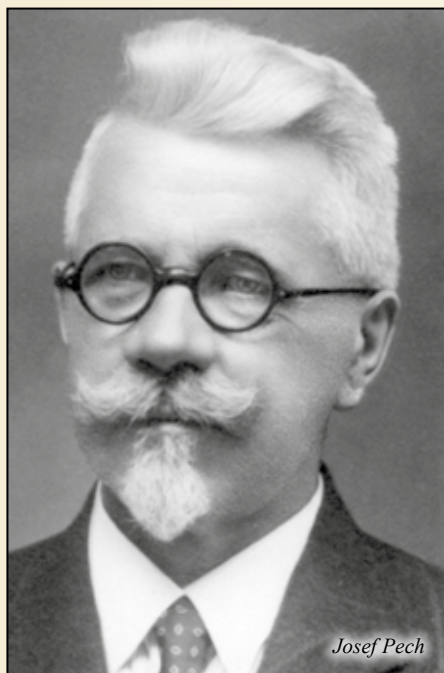
Potomkem zemřelého Františka v následujících generacích byl i **František Pech** (*1847), který se z Javoří odstěhoval na D. N. Ves, kde založil rodinu s Františkou Šulcovou z D. N. Vsi čp. 41. Nutno podotknout, že novomanželka byla neteří Antonína Šulce, tehdy po celém mocnářství „proslaveného“ a nakonec doživotně odsouzeného penězokazce z H. N. Vsi. Manželé měli sedm dětí, které otec rodiny živil jako zemědělský dělník, sekáč u velkostatku a domácí tkadlec, a proto snad ani není nutno připomínat, že naprosto nemajetná rodina žila ve velice, velice skrovných poměrech a vždy v podruží u cizích. Ze všech dětí se stali řádní občané, ze synů **Františka, Josefa, Bartoloměje i Václava** se stali sokolové se silným vlasteneckým a sociálně demo-

Bartoloměj Pech

kratickým zaměřením, které se nejsilněji projevilo u nejmladšího se všech bratrů **Václava Pecha** (*14. 10. 1887), který byl i mluvčím bělohradského dělnictva.

Nejvýznamnější ze všech dětí byl krejčí **Josef Pech** (*11. 1. 1882, † 29. 6. 1965). Již od mládí byl sokolem, stal se vedoucí osobností bělohradského Sokola. V listopadu r. 1915 u Fričova muzea spolu s poštmistrem Václavem Malým tajně vysadili Husovu lípu při příležitosti pětistého výročí jeho upálení, která tam roste dodnes. Josef Pech si poté užil desetiměsíčního rakouského vězení.

Josef Pech

Krátce po vyhlášení republiky v červnu r. 1919 se stal bělohradským starostou a zvolen byl i přes to, že volbě nebyl přítomen. Byl dokonce mimo město se sokolským dobrovolnickým praporem na Slovensku, kde vykonával strážní službu v době osvobozenecých bojů Čs. armády proti Maďarům. Starostou byl po celé volební období do r. 1921 a posléze v l. 1927 až 1938, po dobu 13–ti let celkem. Překonal jej jen dřívější starosta Václav Munzar z čp. 36, který byl starostou celkem 17 let, a současný starosta ing. Pavel Šubr, který je starostou od r. 1998 do současnosti.

Vraťme se ale k úmrtí Františka Pecha u Podjavořského mlýna. Na místě tragédie byl pro paměť budoucím usazen pozůstalou rodinou malý kamenný křížek, který v křížení ramen má vytesaný kruh, v němž jsou písmena IHS a další vytesaný nápis: „FR. PECH A 1787 D 5. LED“, který tak osobu zemřelého, místo a čas tragédie připomínal. Někdy po r. 1872 z důvodů stavby silnice z Bělé do H. N. Vsi musel být tento křížek ze svého původního místa odstraněn a kamsi přesunut, protože zasahoval do profilu silnice. Čas však běžel, na tragédii a i na samotného Pecha se již zapomnělo a tak až ke konci 19. století, kdy po vytěžené rašelině pro lázeňské účely vznikla v bělohradské Bažantnici četná jezírka, byl křížek zásluhou lesmistra bělohradského velkostatků, vysloužilého majora hulánů Roberta Schuberta již natrvalo usazen na ostrůvek tzv. Hraběňčina jezírka (oficiálně Černého jezírka). Tam je dodnes a vypráví se k němu vybájená pověst o hraběnce, která se v tomto jezírku nešťastně utopila i s koněm, na jejíž paměť tam byl křížek usazen.

Pravda, jak jsme se právě dozvěděli, je jiná, a tak všichni ti nemnozí, kdo jsou potomky Františka Pecha v přímé linii „po meči“ a dodnes příjmení Pech užívají – což je jen

ing. Vladimír Pech z Bělohradu a jeho potomci, ale i ti mnozí „po přeslici“, kteří jsou potomky jeho dcer či vnuček a pravnuček a dnes užívají již jiných příjmení jako Voňka z Úhlejova, Kraus vyšlý z D. Javoří čp. 11, Imlauf či již děti Kubánkovy z Bělohradu, též potomci Kodymových z Valdova či Uhlířů a Bělohradu nebo nositelé příjmení Friedrich a Koubek z Bělohradu, všichni ti spolu s paní MUDr. Bartoničkovou a jejími dětmi z Brtve mohou u Hraběňčina jezírka vzpomenout na svého kdysi tragicky zemřelého předka z Javoří.

Činím tak i já a u jezírka na Františka Pecha vzpomenu. Ale poněkud z jiného důvodu, čímž potvrzuji rčení, „že není všechno zlé, aby nebylo k něčemu dobré“. Kdyby totiž František Pech nezemřel, neprovdala by se vdova po něm za Františka Zejfarta, který je mým pra, pra ... pradědem a ve sledu následujících mnoha narození a sňatků by se nemohla narodit moje babička Marie Zejřartová a v konečném důsledku ani já.

PS: V matrice města Lázní Bělohradu bylo spočítáno, že od roku 1900 se zde narodilo téměř 100 lidí s příjmením Pech, Pechová. V současné době žijí s tímto příjmením v Bělohradě 4 muži a 4 ženy.

Josef J. L. Špür,

foto: autor, Ladislav Stuchlík, archiv

REŽISÉR VÁCLAV VORLÍČEK V LÁZNÍCH

Co říkáte dnešním českým pohádkám?

Myslím si, že to na omdlení není. Nevím o jediné pohádce, která by byla prodaná do ciziny. Když jsem natočil Jak se budí princezny, tak ji koupilo přes čtyřicet zemí. Píší mi známí z Austrálie, co před revolucí emigrovali, díváme se na vaši Arabelu!

Opět k všemocnému internetu. Lze se tam dočíst, že vaše Popelka byla o letošních Vánocích nejsledovanější pořad.

Na Štědrý den ráno mám telefon: „Tady redaktor Töpfer.“ Já na to, Tomáši, co blběš, proč mluvíš německy? Potom jsem se omluvil, to nebyl náš Tomáš Töpfer, ale redaktor frankfurtské televize. „Pane režisére, na Vánoce vysílá vaši Popelku dvanáct televizních stanic. U nás v Německu, v Rakousku, Švýcarsku, Skandinávii. To nemá žádný film. Potřebuji udělat s vámi rozhovor, protože Frankfurt jde do vysílání jako první. Buďte, prosím, v půl třetí na telefonu, já vám položím pár otázek.“

A taky jo, v půl třetí volá a dává mi sedm otázek. V každé otázce však další podotázky. Tak já jsem půlhodiny odpovídal a jak jsem skončil, brnk, pustili Tři oříšky pro Popelku.

Potom mi znovu zavolal ten frankfurtskej Töpfer, že Popelku sledovalo dvaadvacet a půl milionu diváků...

Od Popelky s oříšky a Frankfurtu am Main zpátky do vašeho dětství. Kde jste v Praze vyrůstal?

Mládí jsem prožil v Podskalí. Tam, kde se začátkem třicátých let měnilo staré Podskalí na nové. Doma jsem si nazul brusle, cvakal v baráku po schodech, domovnice nadávala a já si to šinul po chodníku na náplavku a na Vltavu. Nemusel jsem platit šatnu a byl jsem rychle na ledě.

A co další sporty, pane režisére?

Od malička jsem byl velkéj fanda na lyže. Naše zázemí byla Koppenblickbaude, česky bouda s výhledem na Sněžku. Po válce ji přejmenovali na Husovu boudu. Je nad Pecí a pod ní jsou Tetřeví boudy. Tam, na prosklené verandě jsme si s maminkou dávali specialitu - brusinky se šlehačkou.

Do Krkonoš jsem vyrážel snad každou neděli. Stopem přes Jičín.

A víte, že jsme párkrát byli na vašem Arnoštově? Tam koupil chalupu kamarád sochař Míla Hejný a my k nim jezdili učit naše malé holky lyžovat. Hejní měli čtyři děti, navíc tam často pobýval i spisovatel Pepa Brukner s rodinou, starší bratr Petra Bruknera od Cimrmanů. Chalupa zkrátka pro všechny nestačila. Proto jsme se ubytovali v hotelu Roubal na Pecece.

Arnoštov, to je přeci hospoda u Máslových!

No jasně. Tam jsme chodili na oběd. A paní Máslová byla skvělá kuchařka.

Dobře, lyže. Jak vy a kolektivní sporty? Fotbal, hokej.

Fotbal mě vůbec nebere. V životě jsem byl jenom dvakrát na fotbale. Kolem roku 60 mi někdo dal lístek na Strahov na utkání Československo - Irsko. Vůbec jsem nevěděl, jak mám správně křičet a taky nepadlo zrovna moc gólů. Podruhý jsem šel s kamarádem sledovat fot-

Natočil 25 celovečerních filmů, z nichž mnohé patří do zlatého fondu české kinematografie a získaly desítky ocenění na filmových festivalech doma i v zahraničí. Jeho filmy se staly neodmyslitelnou součástí vánočních svátků. Kdo by neznal Arabelu, Rumburaka, Popelku, Saxanu, Macha a Šebestovou, doktora Mráčka. Těmto a mnoha dalším postavám dal proslulost VÁCLAV VORLÍČEK. 83letý král českých pohádek a komedií. Režisér, scénarista, dramaturg a pedagog.

Poslední dny roku 2013 a začátek nového roku pobýval Václav Vorlíček několik dní v bělohradských lázních. Jak se říká: „udělal si čas“ pro rozhovor do Bělohradských listů.

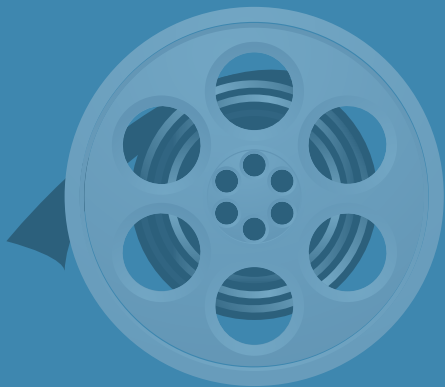
Pane režisére, začnu lehce přírodně. Na internetu jsem se dočetl, že rád sekáte trávu.

Tak to bude nějaká blbost. Že se tráva musí sekat jsem asi někde říkal. Ale na trávu volám mého vnuka a někdy i dceru. Bydlím v přízemí a zahrádku mám před nosem. Na Praze 6. Kousek od letiště. Ale je tam klid. Jedna zahrádka vedle druhé. Za tou mojí je hradba stromů a dole Šárecký potok. Krásná bariéra, protože dál je šílený ruch z Evropské.

Má některá pasáž Bělohradu pohádkový ráz?

No, heleďte, já toho zatím moc z toho vašeho Bělohradu neviděl. Prošli jsme s paní Ivou parkem Bažantnicí. Kostelík na Byšičkách jsme viděli jen z dálky. Protože je Bažantnice neudržovaná, tak má půvab a trochu tajemně i vypadá, podobně jako Boubín, ale ten je kopcovitý. Tady je rovinka. Procházka se moc líbila našemu pejskovi Charliemu. On je zvyklý na město, na očuraný rohy. Ryl čumákem v listí a vůbec se mu nechtělo z parku ven.

balové fandý. Jak se hádají, zda byl či nebyl ofsajd, jak padla branka a tak podobně. Bylo to na Spartě a my odešli před koncem. Moc nás to nebavilo.

Ani v televizi vás fotbal nebere?

No, když se hraje nějaké mistrovství, a my se dohrabeme do finále, tak se samozřejmě kouknu. Může to být fotbal i hokej.

Léto. Vltava a její plovárny.

Na Vltavě jich bylo: Vyšehradská, Podskalská, Modrý lázně, Žlutý lázně a Mejzlikárna. Protože byl za války zavřené Železniční most, převážel pan Šmíd lidi na Smíchov do práce na přívozu. Za převoz se platil šesták. Šmíd nabral asi dvacet lidí. My jsme ve škole nechodili cvičit do tělocvičny, tam byli vojáci wehrmachtu, co hlídali ten Železniční most.

Pane režisére, není čas napsat vzpomínky?

Mám je nadiktované jedné redaktorce. Musí se přepsat a upravit, než je dáme do tisku.

Teď jsem dostal pod stromeček paměti Franty Filipovského - Návrat klauna, nebo tak nějak. Já si to přečetl a žasnu. On ten Franta si musel snad každý večer psát deník, co on si toho pamatoval, jak dělal s Voskovcem a Werichem, jak šel z role do role... Byli jsme s Frantou velcí kamarádi. Říkal, Vašíku, já jsem tvůj maskot, musíš mě obsazovat, přijdu tí i na jeden záběr...

Iva Vacková a Václav Vorlíček

Jaké knížky máte u nočního stolku?

U postele štosuji knížky na sebe a beru je od spodu. Takže knížky klesají a já je zase shora doplňuji...

Já mám takovou teorii, když mě knížka do padesáté stránky nechytne, tak ji odkládám.

Přesně. To samý dělám i já. Knižka jde na ten štos, co kdyby chytla příště. Klidně se zmocním i 600, 700 stránkové bichle a za tři čtyři dny ji zmáknu. Občas venku už svítá a já čtu, pak si uvědomím, že se musím alespoň trochu vyspat, založím ji, zaklapnu a usnu...

Skoro dvě hodinky povídání v zadní části restaurace Grand hotelu utekly jako voda. I červený portugal byl lahodný. Na prázdnou bílou A4 napsal pan režisér krátkou péefku čtenářům.

„Když Bělohrad, tak vinárna Neptun, podle místních u Šanty!“

končí náš rozhovor Václav Vorlíček.

Inu, i slavní režiséři mají slabost pro obyčejnou vinárnu...

Jdu Lázeňskou do města. Před Bohumilkou potkám manžele Farských. Nedá mi to a musím se pochlubit, že jdu z Grandu, kde jsme před chvilkou seděli s režisérem Vorlíčkem.

„V létě jsme byli v Německu. Zajeli jsme i do Saska. Na zámek Moritzburg. Podívat se na výstavu filmové pohádky Tři oříšky pro Popelku!“ hrdě hlásí Míla a Pepa Farských.

I Bělohrad, Popelka a Václav Vorlíček patří k sobě.

Eduard Čeliš, foto: autor; Ladislav Stuchlík

Čtenářům Bělohradských listů:

P. F. 2014

Sdělovat

Václav Vorlíček

Iva Vacková

PROSBA OBČANŮM

Způsob úklidu sněhu na chodnicích a komunikacích projednala rada města dne 13. prosince 2013. Schválila pořadí, v němž budou jednotlivé ulice uklizeny, přičemž se s úklidem začne z centra města. Na těžko přístupných místech bude sníh z chodníků odklizen ručně, v dalších ulicích technikou. Rada města zároveň schválila seznam ulic, kde úklid sněhu nebude prováděn, neboť chodníky v těchto ulicích jsou dle zkušeností v zimním období minimálně využívány. Samozřejmě úklid sněhu technikou nemusí být vždy úplně kvalitní a sníh bude zůstat i ve vchodech k domům. Ale není možné uklidit chodníky v celém městě ručně.

Rada města zároveň žádá občany, aby v rámci svých možností s úklidem sněhu pomohli a zároveň tolerovali nedostatky v úklidu. Konkrétní postup úklidu je obsažen v Nařízení města Lázně Bělohrad č.4/2013 a v Plánu zimní údržby. Oba dokumenty jsou zveřejněny na úřední desce města a webových stránkách města.

Jiří Bičíště, místostarosta

KRÁLÍCI V ULICI...

...i tak by se mohla nazvat letošní Tríkrálová sbírka v Lázních Bělohradě. Ve dnech od 3. 1. do 6. 1. 2014 vyšlo do ulic hned několik skupinek tří králů s doprovodem dobrovolníků, kteří v návaznosti na starou tradici vyšli do ulic na charitativní koledu. Z výtěžku sbírky poté Charita České republiky celoročně pomáhá těm, kdo si sami pomoci nedokáží.

V letošním roce byla vybrána rekordní částka ve výši **48.739,- Kč**. Tento výtěžek je v Bělohradě historicky nejvyšší. Nepochybně tomu také napomohlo koledování tří králů v okolních obcích - v Lukavci, Hřidelci a Mlázovicích. V posledních dvou jmenovaných byli koledníci letos poprvé a místní obyvatelé je vítali s nadšením.

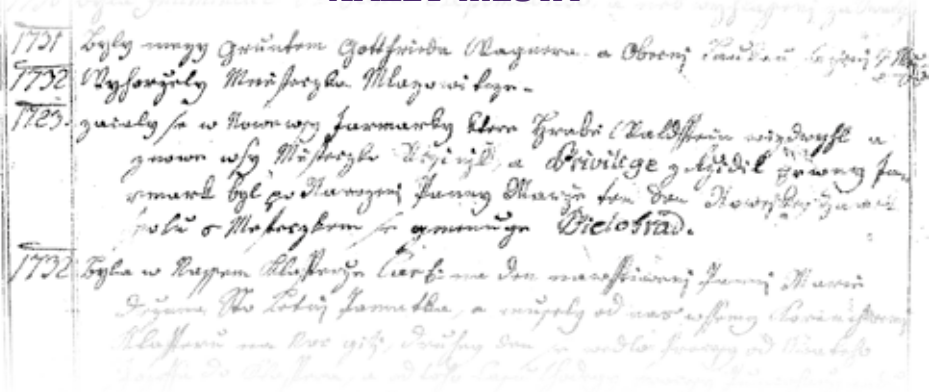
Je potřeba poděkovat všem dobrovolníkům a dětem, kteří se na sbírce obětavě podíleli, všem dárcům, kteří do sbírky přispěli, ale také farnímu a městskému úřadu, bez jejichž zázemí a podpory by nebylo možné sbírku vůbec uskutečnit.

Tomáš Jirásko,

koordinátor TKS v Lázních Bělohradě

NÁZEV MĚSTA

26. 11. 2013 poslala paní Radka Janků ze Státního okresního archivu Jičín na adresu MKS zajímavou informaci, týkající se doby vzniku názvu našeho města. Z ní vyplývá, že název města a zámku vznikl ve stejné době:

*Dobrý den, pane Stuchlíku,
v příloze posílám slíbenou kopii z peckovské pamětní knihy, která obsahuje údaje z let 1609 -1858 (fond Archiv města Pecka, inv. č. 5. V kopii je poznamenán i můj rychlý přepis zápisu - bez dodržení zásad transkripčních pravidel). Určitě jde o zajímavý zápis.*

Z archivu zdraví Radka Janků

1723 - začaly se v Nové vsi jarmarky, které hrabě Waldstein vyzdvihl a z Nové vsi městečka učinil, a privileje zřídil první jarmark byl po Narození Panny Marie, ten den Noveskej zámek spolu s městečkem se jmenuje Bielohrad. (las)

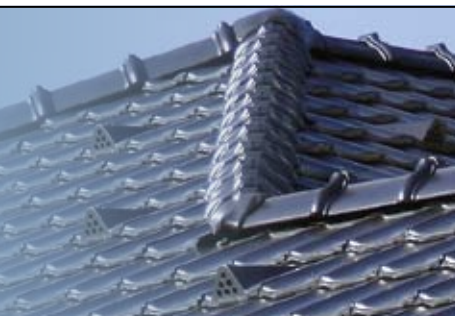

KŘEST KNIHY Zdeněk Pechal „Mezi Krušinou a Chlumy“ s autogramiádou proběhl v neděli 15. prosince v lukavecké škole. Knihu je možné koupit v Památníku K. V. Raise a v Lukavci. (red)

KLEMPÍŘSTVÍ
A POKRÝVAČSTVÍ
IMLAUF
LÁZNĚ BĚLOHRAD

KOMPLETNÍ REKONSTRUKCE A REALIZACE
NOVÝCH STŘECH VČETNĚ KLEMPÍŘSKÝCH
A TESAŘSKÝCH PRACÍ, VZDUCHOTECHNIKA.

tel.: **603 541 290**
www.imlauf.eu, imlauf@imlauf.eu

Město Lázně Bělohrad zakoupilo v roce 2013 **zametací stroj Belos TransPro 54** se zametacím kartáčem se sběrem, bočním přimetacím kartáčem a kropením, který bude sloužit k údržbě komunikací a chodníků. Zametací stroj byl zakoupen v rámci projektu: „Omezení prašnosti z plošných zdrojů ve městě Lázně Bělohrad“, který byl spolufinancován Evropskou unií – Fondem soudržnosti a Státním fondem životního prostředí ČR v rámci Operačního programu Životní prostředí. *(red)*

Na Byšičkách a u rybníka Hluboký se v těchto dnech objevily **dvě tabule naučné stezky K. J. Erbena II**. Budovaná stezka má zatím pouze tato dvě zastavení, ale turisté se mohou těšit na začátek nové sezony, kdy by měla být kompletní. Nová část stezky bude měřit 14 km a bude na ní 10 zastavení s odpočinkovými místy a informačními tabulemi.

Stezka začíná u rodného domku K. J. Erbena, kde má také své první zastavení. Dále trasa vede přes Červenou Třešňnou a Vrbiny až ke kostelu sv. Petra a Pavla na Byšičkách. Odtud prochází kolem rybníků Hluboký a Nadýmák. Ve vesničce Vlkanov se otevírá panorama Zvičiny a přes Miletínek nás stezka zavádí zpět do Miletína.

ZASTAVENÍ:

- Miletín** – rodný dům
- Červená Třešňná** – kostel sv. Jakuba Většího, balada Poklad
- Vrbiny** – úryvek balady Svatební košile
- Vrbiny** – 2. úryvek balady Svatební košile
- Byšičky** – kostel sv. Petra a Pavla, balada Svatební košile
- Rybník Hluboký** – balada Vodník
- Rybník Nadýmák** – balada Štědrý den
- Vlkanov** – vyhlídka na Zvičinu
- Miletínek** – Erbenovy pohádky
- Miletín** – dům čp. 126, bývalý pivovar

Ladislav Stuchlík, foto: autor

BĚLOHRADSKÁ OBČANKA NAVRŽENA NA CENU SENIOR ROKU 2013

Nadace Charty 77 vyhlásila soutěž Sen sen – Senzační senioři se záměrem podnitit aktivitu starších lidí a zvýšit jejich prestiž v naší společnosti.

Do 1. ročníku této soutěže „Senior roku 2013“, jsme přihlásili naši maminku Mgr. Antonii Vanišovou z Lázní Bělohradu. Stala se jednou ze 116 nominovaných z celé republiky a obdržela pozvánku na slavnostní předávání cen.

Slavnost se konala 7. prosince 2013 v reprezentativním prostředí odsvěceného kostela sv. Anny, renovovaného manželky Havlovými, v Pražské křižovatce.

Večerem provázel Václav Žmolík a herečka Simona Stašová. Slavnostní vyhlášení cen se střídalo s vynikajícím kulturním programem. Seniorům hrál Český národní symfonický orchestr s dirigentem Liborem Peškem, zpívala pro ně sólistka Dagmar Pecková. Pro tento večer přiletěla z Hamburku a nenechala si ani zaplatit taxík.

Bylo dojemné poslouchat, co úžasných aktivit mají naši senioři, kolik existuje činných seniorských klubů, co uznání napsali o svých občanech starostové měst. Někde babičky a dědečkové chodí i do škol číst a vyprávět dětem a suplují tak citovou výchovu. Rozhodování poroty bylo nesmírně obtížné, podle ředitelky Konta bariéry Boženy Jirků by ocenění zasloužili všichni. Všem se tu dostalo upřímných slov plných lásky a všichni byli obdarováni taškou s upomínkovými předměty.

Hluboké zážitky večera byly ještě umocněny procházkou setmělými uličkami Starého Města, zářící krásou Havelského trhu a Staroměstského náměstí.

Jan Vaniš, foto: autor

Doporučení na Cenu Senior roku 2013

Paní Mgr. Antonie Vanišová, je velice aktivní občankou našeho lázeňského města. Zabývá se především historickými otázkami, záležitostmi seniorů a církevní problematikou.

Paní Vanišová patří mezi zakládající členy redakční rady místního zpravodaje Bělohradské listy v roce 2000. Ve zpravodaji pravidelně publikuje a jako bývalá profesorka českého jazyka provádí jazykové korektury. Členkou redakční rady je nepřetržitě do dnešního dne.

Ve městě dále dlouhodobě působila jako průvodkyně v místním muzeu „Památník Karla Václava Raisa“. V poslední době prováděla také např. korektury knih místních autorů (Eduard Čelíš). Paní Vanišová se pravidelně účastní kulturních a společenských akcí pořádaných městem nebo místními lázněmi.

Ze všech těchto důvodů doporučuji paní Mgr. Antonii Vanišovou na udělení Ceny Senior roku 2013.

Ing. Pavel Šubr, starosta města

Nabízíme tyto služby:

- měření emisí, benzín, diesel, LPG a CNG
- technické prohlídky
- evidenční kontroly

Ceník a objednávkový formulář najdete na našich stránkách: www.stknp.cz

Provozní doba:
pondělí – pátek 7:00 – 12:00 hod.
12:30 – 17:00 hod.

Telefon: 725 699 599

Těšíme se na vaši návštěvu v naší provozovně na adrese:
**Kumburský Újezd 90
NOVÁ PAKA**

BĚLOHRADSKÁ KVÍTKA mladých fotbalistů

O tom, že děti málo sportují, že mají málo pohybu, se hodně mluví i píše. Jsou však děti, které se hýbou hodně a rády. Dělají různé sporty nebo jen tak řádí a dovádějí. Potřebují se vybit. Je dobré, když je někdo smysluplně vede a když mohou dosáhnout vyšších sportovních cílů. Za jednu takovou partou jsem se vypravil v pátek v podvečer do sportovní haly místního učiliště. Pod vedením trenérů Petra Kněžourka a Luboše Hrnčíře tam probíhal pravidelný trénink malých fotbalistů. A nejen kluků, ale kupodivu i děvčat. Jsou to děti ve věku devíti let a v ten den jich tam bylo zrovna devět.

Vojta Šádek / Vojta Hrnčíř
David Janák / Jiří Tázlar
Šimon Machačka / Lukáš Pour
Lukáš Peca / Martin Kracík
Veronika Zívrová

1) Jaký je tvůj fotbalový idol?

- * **Martin Kracík** – brankář Petr Čech.
- * **Jirka Tázlar** – Lionel Messi, ten je nejlepší (přidávají se **Veronika Zívrová**, **Lukáš Pour** a **Vojta Hrnčíř**).
- * **David Janák** – Neymar da Silva Santos Júnior.
- * **Vojta Šádek** – já bych chtěl hrát jako Zavadil.
- * **Šimon Machačka** – mně se líbí Václav Kadlec.
- * **Lukáš Peca** – já chci bejt jako Iker Casillas.
- * **Vojta Hrnčíř** – líbí se mi Tomáš Rosický.

2) Jak dlouho hrajete?

- * **Vojta Hrnčíř** – asi dva roky, možná víc.
- * **Vojta Šádek** – čtyři roky.
- * **Veronika Zívrová** – já hraju asi tři roky.
- * **David Janák** – hraju asi od čtyř a je mně osm, tak čtyři roky.
- * **Martin Kracík** – já hraju od pěti.

3) Byli jste na turnaji v Polsku, máte nějaký zážitek?

- * **Vojta Hrnčíř** – líbilo se mě tam, jak jsme hráli, a jak bylo takové vylosování a dostali jsme za to nějaké věci – náramky, balóny, slipy, ručníky.
- * **David Janák** – určitě zápas se Šwidnicí, sice jsme 2:1 prohráli, ale byla to bitva.

4) Skončili jste na 5. místě, proč to nebylo lepší?

- * **Vojta Hrnčíř** – protože jsme prohráli dva zápasy. Mohli jsme být druhý nebo třetí.
- * **David Janák** – měli jsme dlouhou přestávku mezi zápasy a pak jsme potentovali jeden zápas se Zelenou Horou.

5) Chodíte ještě na jiné sporty?

- * **Veronika Zívrová** – já budu chodit na atletiku, jinak na nic nechodím.
- * **Martin Kracík** – ještě na atletiku a na florbal.
- * **David Janák** – na florbal.
- * **Vojta Šádek** – na florbal.
- * **Šimon Machačka** – na plavání a na florbal.
- * **Vojta Hrnčíř** – na florbal.

6) Co se vám na fotbale nejvíc líbí?

- * **Lukáš Pour** – že se hodně uběháte a roztrénujete a pak můžete dokázat cokoliv.

Nakonec jsem se zeptal trenérů Petra Kněžourka a Luboše Hrnčíře, co a jak s dětmi.

Tuhle partu dětí vedeme od jejich pěti let, tedy čtyři roky. V současné době jich máme jedenáct. Samozřejmě, že přibíráme další a jsou tu ještě i další věkové kategorie. Máme i děvčata, hrají fotbal stejně jako kluci a některé jsou i šikovnější. V naší kategorii máme děvčata dvě. Za děti platí rodiče 700 korun na půl roku. Někteří rodiče nám pomáhají pravidelně a rádi, některé musíme trochu přemlouvat. Ale vcelku to jde.

Ladislav Stuchlík, foto: autor

HALOVÝ TURNAJ V POLSKÉ SWIDNICI

V pátek 27. 12. se náš tým mladší přípravky v kopané zúčastnil halového turnaje v polské Swidnici. Celkem na turnaje přijelo 12 týmů, z toho dva z České republiky. Kromě našeho FKM Javorka zde byl ještě tým FK Náchod. Vzhledem k vánočním svátkům a odmítnutí několika kmenových hráčů našeho klubu se zúčastnit, jsme byli nakonec nuceni náš tým posílit o tři hráče FC Hradec Králové: Matěje Hampla, Filipa Miňovského a Daniela Čížu, za což jim ještě dodatečně děkujeme. I přes tříhodinový autobusový přesun do místa konání se nám podařilo vstoupit do turnaje úspěšně, výhrou nad fotbalovou akademií Rodlo Opole 2:0. K dalšímu utkání turnaje naši hráči nastoupili proti týmu JTS Jawor. Celý zápas jsme měli pevně v rukou a soupeře jsme prakticky k ničemu nepustili. Při závěrečném hvizdu rozhodčího svítil na výsledkové tabuli stav 4:0. Ve třetím zápase se náš fotbalový vlak již rozjel plnou rychlostí a soupeře Szkolka Pirkarska Żarów jsme smetli 8:1. Bohužel k dalšímu zápasu jsme nastoupili až po obědě a navíc ještě po více než jeden a půl hodinové pauze. Tato pauza měla zásadní vliv na náš výkon, kdy naším soupeřem byl tým UKP Zielona Góra, první skutečně fotbalový tým, který snesl přísnější výkonnostní měřítko. Bohužel jsme velmi rychle po chybách brankaře a následně i obrany prohrávali již 0:2. S tímto výsledkem jsme již nedokázali do konce časového limitu nic udělat. K poslednímu utkání ve skupině jsme nastoupili proti domácímu týmu Gryf Swidnica. Fotbalová matematika zněla jasně, pokud utkání vyhraje, budeme dále hrát o medaile. V divácky strhující atmosféře jsme opět do utkání nevstoupili příliš šťastně a prohrávali již 0:2. Po té však začal být náš tým mnohem aktivnější a přebíral taktovku zápasu, poslední 4 minuty jsme dokonce hráli power play bez brankaře, ale bohužel se nám podařilo výsledek pouze zkorigovat a odešli jsme s prohrou 1:2. Tato prohra nás odsunula k boji o „pouze“ páté místo. O to jsme se nakonec utkali s třetím týmem druhé skupiny Polonií Wrocław. Toto utkání bylo velmi vyrovnané a i přes

Trenéři: Luboš Hrnčíř, Petr Kněžourek,
stojící zleva: Daniel Číža, Filip Miňovský, Šimon Machačka,
klečící: Vojtěch Šádek, Vojtěch Hrnčíř, David Janák, Matěj Hampl, Jan Kněžourek,
ležící: Martin Kracík (G), Lukáš Peca (G).

mnoho šancí zejména z naší strany zůstal stav až do konce utkání 0:0. Nakonec musely rozhodnout pokutové kopy, při kterých jsme byli šťastnějším týmem a získali tím i páté místo. Bohužel musím konstatovat, že se na našem mužstvu významně podepsalo časné vstávání a únava v odpoledních hodinách byla více než

patrná. Na druhou stranu musím vyzdvihnout naši velmi aktivní útočnou hru, stali jsme se týmem, který vstřelil v turnaji nejvíce branek. Pro porovnání celkový vítěz turnaje Zagłębie Lubin vstřelil v základní části 10 branek, my v této části vstřelili branek 15.

Petr Kněžourek, foto: Pavel Janák

ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY PROF. DR. ANTONÍNU FRIČOVI

Odhalení pamětní desky Prof. Dr. Antonínu Fričovi proběhlo 15. 11. 2013 v den stého výročí od jeho úmrtí. Deska je umístěna na čelní stěně schodiště muzea, pojmenovaného po tomto významném zoologovi, geologovi a paleontologovi. Bělohrad byl dlužen složit díky tomuto významnému vědci za jeho zásadní podíl na vzniku muzea a jako omluvu za léta nezájmu a devastace muzea na konci šedesátých let minulého století. Muzeum bylo tehdy určeno k demolici. Z popela povstalo přičiněním města na počátku devadesátých let. Bohužel nedošlo, z různých příčin, k návratu všech exponátů zpět do jeho expozic.

Příčin je několik. Část archeologie a zoologie zůstala v jiných, státních muzeích. Jejich návrat je diskutabilní a problematický. Část byla rozkradena, nemalý díl byl nenávratně zničen, ztracen či vyhozen. (Životopis Prof. Dr. Antonína Friče vyšel v BL 6/2013).

S nápadem odhalení desky přišla MUDr. Milena Černá a spolek Frič. Zastupitelstvo tento nápad podpořilo a odsouhlasilo investovat i potřebné finanční prostředky. Desku vyrobil kameník Jaromír Veverka z Rohoznice.

V pátek 15. 11. se sešlo asi 80 lidí pod schody Fričova muzea. Zúčastněné přivítal starosta města Pavel Šubr. MUDr. Milena Černá připomněla životní cestu Prof. Dr. Friče. O tom, že byl Antonín Frič významným vědcem, svědčí i účast dvou zástupkyň Archivu Národního muzea v Praze. Jeho vedoucí PhDr. Mileny Běličové a PhDr. Kateřiny Pařízkové, které poděkovaly za pozvání a s povděkem uvítaly odhalení desky. Vzešla od nich nabíd-

MUDr. Milena Černá, ing. Pavel Šubr

Zleva: PhDr. Kateřina Pařízková, ing. Josef Táborský, Yvone Fričová, PhDr. Milena Běličová, ing. Pavel Šubr, MUDr. Milena Černá

Yvone Fričová

ka na zřízení malé expozice věnované Fričovi a jeho zásadnímu podílu na zřízení zdejšího muzea. Velmi zajímavě pohovořila o rozsáhlém rodu Fričů nositelka tohoto příjmení paní Yvone Fričová. Připomněla, že mnozí další nositelé jména Frič se stali slavnými a významnými. V současnosti její manžel prasy-novec Prof. Friče a vnuč cestovatele Alberto Vojtěcha Friče pobývá v Paragvaj, kde pomáhá indiánským domorodcům, mezi nimiž žijí i potomci dcery A. V. Friče. Přislíbila pomoc při uspořádání besedy o úžasném životě amazonských domorodců, případně další besedu o zajímavé rodové linii Fričů. Do ní patří právě cestovatel A. V. Frič nebo Max Frič, slavný režisér. Přítomen byl i senátor a radní Královéhradeckého kraje ing. Josef Táborský.

Od 17 hodin proběhl ve středním sále muzea koncert flétnového souboru Pifferaios. Toho se zúčastnilo více jak 50 nadšených posluchačů.

Odhalení desky má připomínat nejen velikost Prof. Dr. Antonína Friče, ale i důležitost jeho práce jako vzoru pro další generace. V současné době je důležité najít pro muzeum smysluplné využití a přilákat sem návštěvníky.

Ladislav Stuchlík foto: autor

V minulém čísle Bělohradských listů jsme se dotkli kamenných křížů v krajině Bělohradska. Dnes budeme pokračovat ještě dvěma, tentokrát kovovými kříži a pokročíme směrem k volně stojícím sochám světců.

DOLNÍ NOVÁ VES U MÍSTNÍ KOMUNIKACE NA BYŠIČKY

Boží muka jsou složená z kamenného podstavce a kovového, litinového kříže s ukřižovaným. Pochází z roku 1885. Poměrně jednoduchý kamenný podstavec zhotovil Josef Rotte (podle signatury na zadní straně). Celek je vysoký 360 cm, z něhož litinová část tvoří více než polovinu. Na dolním rameni kříže byl zřejmě rámec s textem, který se nedochoval. Ve spodní části kříže je postavička anděla s křídly. Vrchol a ramena kříže jsou trojlístě zakončena a zdobena reliéfním rostlinným motivem. Na čelní straně soklu je text:

*Tento kříž
postaven jest z
nákladu Františka
Cermana a jeho
manželky Barbory
nedaleko odsud
bydlících. Posvěcen
dne 6. července 85
od Antonína Petery
faráře Bělohrad-
ského.*

„NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE“

Prostřední Nová Ves v zahradě u hlavní silnice. Skulptura z roku 1863 od sochaře Josefa Jiříčka z Hořic (signatura na zadní straně soklu). Socha vysoká 170 cm stojí na mohutném hranolovém soklu. Na přední straně soklu je text z Janova evangelia. Na zadní straně je vysekán text ve dvou odstavcích.

Socha Nejsvětější Trojice je tvořena oblakem a zeměkoulí, lemovanou po stranách okřídlenými hlavičkami. Na oblaku dvě sedící postavy. Vpravo Bůh Otec s dlouhým vousem v rouchu, pravící ukazuje na postavu vlevo. Vlevo je pak Bůh Syn přidržující levou rukou kříž. Nad nimi je v oblouku znázorněn Duch Svatý jako letící holubice. Na přední straně soklu je do horní části zapuštěn železný držák lucerny.

*Text na přední straně:
Tři jsou
kteří svědectví vydávají
na nebi Otec, Slovo a Duch
svatý, a tři jsou jedno.
1. ep. s. Jan 5. 7.*

*Text na zadní straně:
Posvětil dne 31. května 1863
P. Ant. Petera, b. vikář, osobní
Děkan a farář Bělohradský.*

*Z nákladu dobromyslných
Občanů s této obce 1863.
Za přelavného Jo. Mečírě.*

BOŽÍ MUKA NA KŘIŽOVATCE MÍSTNÍCH CEST „U KAČÍRKU“

Jednoduchá skulptura v kombinaci pískovce a kovu. Celek je vysoký 212 cm, z toho podstavec 79 cm. Trubkový kříž s imitací suků má navodit dojem větve. Dlouhá spodní část kříže je zasazena do jednoduchého kamenného soklu stojícího na třech spodních kamenech složených do tvaru obráceného písmene T. Litinové tělo Krista měří 45 cm a je ke kříži připevněno šroubem. Na horním rameni kříže je tabulka ve tvaru listiny s písmeny INRI.

Ladislav Stuchlík, foto: autor

